

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație, cultură profesională
și afirmare națională a Asociației Învățătorilor Secția Sălaj

== Anul XVII. — Zălau, Decembrie 1939. — Nr. 4. ==

C U P R I N S U L :

Gh. Corniș-Pop : Crăciun însângerat	101
I. Ardeleanu (sen.) : Cristos s'a născut	107
Simion Oros : Manifestări românești	109
Gh. Bălaj : Independența Școlii Primare de Stat	113
I. Curea : Învățătorii și programul noului Guvern	116

PAGINA LITERARĂ

G. Selyben : Eu știu c'ai să mă 'nșeli	119
Gh. Hobjilă : Elefantul alb	124
Gh. Corniș-Pop : Ceva despre întraductibilitatea poeziei	129

CRONICĂ — INFORMAȚIUNI

De sfintele sărbători ale nașterii Mântuitorului Isus și Anul Nou (136).
Măria Sa Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia senator de drept (136) —
Discursul Marelui Voevod (136). — La toate stolurile de străjere și străjeri
din Sălaj (137). Tabăra dela Moigrad (137). — Rectificare (137). — Pentru
doamnele inv. conducătoare (137). — Anunț (138).

Buletinul Inspectoratului Școlar Județean
Poșta Redacției

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație, cultură profesională și afirmare națională

CRĂCIUN INSÂNGERAT...

de: GH. CORNIȘ-POP.

Este dat generației noastre — acea născută în jurul primei decade a nenorocitului veac XX — să avem un Crăciun cu atmosferă de războiu. De anii celuilalt măcel abia ne aducem aminte, pentru că aceștia ni-s'au grefat în conștiință în ritm de jocuri, sburdălnicii, veselie gratuită, copilărie inconștientă, sub zodia lui Marte, totuși.

Crăciunul din anul acesta o să ne lase alte impresii desigur, colorate în negru, cu săgeți de foc. Primul Crăciun al războiului...

Nu simțiți nimic tragic în această stare? Nu vi-se rupe ceva din construcția bolții sufletului? Nu asistați la ivirea unei uri totale față de o lume care nici azi n'a înțeles de ce s'a născut Acela în care toți se laudă că ar trăi? Nu vă cuprinde un desgust în fața acestei situații?

Omenirea n'a înțeles și nu va pricepe niciodată solia trimisă de Cristos din momentul nașterii Sale. Pentru această omenire care și azi — notați greutatea cuvântului — nu știe să stea de vorbă cu semenii săi, decât prin războiu, întemeietorul creștinismului s'a născut înzadar.

Dealtfel chiar în simbolul morții Mântuitorului stă pecetea chipului omenirii: Cristos a trebuit să

„moară“, să fie „omorât“, să fie scos din viață printr'un gest extern, făcut de alții, cu uză. La rădăcina destinului nostru stă acest gest care ne va urmări dealungul veacurilor.

Nu știm decât un singur lucru: lupta fără milă, cu alții, cu noi înșine, cu ideile, cu Puterile mai presus de noi.

Este tragic ceace afirm: Nașterea lui Cristos și religia întemeiată de El n'a schimbat întru nimic pe om. Motivul: este o solie prea blândă, prea plină de iertare, de iubire, prea lipsită de atitudini în ascuțișuri ca să placă „sălbatecului troglodit“ din om. Creștinismul, care e o atitudine, o hrană spirituală, un motiv de acțiune, o înfrânare, o călăuză în viață, o solie care stă în permanență în om, în faptele lui, a fost așezat între șapte peceji, în bucoavne, în paragrafe reci și dat lumii, la sfârșitul fiecărei săptămâni. Chiar acolo unde s'ar părea că participă la motivarea actelor vieții, creștinismul este dat la o parte cu prima ocazie. Este ceva încă neasimilat, netrecut în sânge.

Omul care obișnuște să privească retrospectiv istoria omenirii pentru a retrăi „de dragul unei veșnicii, cel puțin în trecut — rămâne perplex“ nu s'a schimbat nimic în ordinea faptelor omului. Desigur în ordinea descoperirilor, în ordinea luptei omului cu Necunoscutul, se citează cuceriri senzaționale, invenții uluitoare, realizări învidiate de vechii zei (Prometeu a furat focul din cer când cerul lui a fost în vârful Olimpului, loc accesibil, păzit de forțe cari puteau fi învinse sau înșelate) însă în ordinea morală stăm tot pe linia plecării. În acest domeniu ni-meni, n'a reușit aproape nimic — pentru că aici își dau întâlnire toate reziduurile vieții din grote.

Credeți poate că exagerez? Sau vă gândiți că dau drumul, la vorbe necugetate, de dragul de a bate câmpii? Eu cred că dacă v'ați cerceta conștiința obiectiv, sincer, așa cum foarte rar se obișnuște între noi, mi-ați da dreptate.

* * *

De Crăciun, pe o bună parte a pământului european, în loc de colinzi, în loc de daruri, se vor trimite gloanțe. Copiii vor aștepta înzădar pe bunul și naivul Moș Crăciun, acesta nu va mai veni: Văzduhul în care-i stă scara de fulgi, străjuită de îngeri înghețați, ca să scoboare de sus, va fi plin cu mașini omenesti, cari vor alunga de pe cer și steaua magilor și vor strica și treptele sfinte, iar dacă, din fericire, Moș Crăciun va reuși să scape teafăr, pe pământ va fi cu siguranță omorât de miile de mitraliere cari îl vor pândi în noapte.

Cerul, care în noaptea Crăciunului se deschide, ca să se lase pe pământ divinul mister al colinzilor, al zăpezii care se așterne pe jos, al sufletului împăcat, al omului plin de ceva supranatural, va sta închis de frică: de jos, din întunecare îl pândesc prin ochi încrunțați, mitraliere și tunuri. În noaptea Crăciunului vor trage înspre stelele dinspre cari a coborât Acela care a voit să schimbe viața omenirii.

Nici acum nu se cutremură sufletul?

Cristos s'a născut în mijlocul vrăjitelui cântec al îngerilor, luminat de ochii blânzi ai Mamei Sale, Maria și de lumina tremurătoare a Stelei Magilor; în anul acesta Cristos se naște în mijlocul infernului omenesc, poate nebăgat în seamă, poate uitat. Se naște înzadar. O jertfă inutilă pentru o omenire care și-a pus în fața sufletului o linie măginit de mii de

ori mai invulnerabilă ca aceea peste care se trimit mesagiile de moarte.

Desigur că și la acest Crăciun se vor cânta aceleași rugi spre Dumnezeu, aceleași colinzi, se vor asculta aceleași vorbe cari povestesc faptele sfinte din trecut, cu aceiași indiferență inconștientă, cu aceiași mască de cucernicie desăvârșită ; cu siguranță că vor fi și mii de suflete desnădăjduite cari se vor topi într'o totală dăruire îndurării dumnezeiești și-i vor cere să facă semnul milei : Să dăruiască Pacea.

Omenirea își va face același joc de tragică neputință : va alergera la altarul unui Dumnezeu pe care nu-l înțelege, pe care nu-l ascultă, pe care nu-l urmează și la care totuși se târește. Gestul câinelui care, după ce te-a mușcat, se gudură lingușitor.

*
BCU Cluj / Central * University Library Cluj

Crăciunul însângerat. Poate mai mult ca niciodată omenirea trebuie să se reculeagă în liniște, să se agațe de slabele fire cari îi ies din suflet, să asculte, cel puțin acum, de glasul care a răsunat la începutul veacurilor, trimițând mai multă iubire și omenie între oameni. Crăciunul acesta ar trebui să fie al tăcerii și nu al veseliei ; al tăcerii pentru că omul are nevoie să-și făurească din nou premisele vieții, trebuie să scoboare din nou pe Mântuitorul ca să-i asculte predicele. Sufletul nostru trebuie să asiste din nou, transfigurat, la misterul Nașterii Mântuitorului pentru a adera, în spirit la ea, pentru a renaște odată cu ea.

Omul contemporan trebuie să simtă misterul nașterii lui Cristos, să simtă divina emoție a Crăciunului, pătrunzătorul farmec al colinzilor, vraja așteptării unui fapt care nu se întâmplă niciodată, pentru a i se schimba ceva în suflet.

A participa și 'n acest an — ca 'ntotdeauna dealifel — la trecerea cronologică a sărbătorilor, cu o desfășurare convențională, cu gesturi tipice, cu afișeri intenționate, cu veselie gen „sfârșitul lumii“, înseamnă o îndepărtare totală de viața în interiorul sufletului.

Să fie deci această sărbătoare care vine, Crăciunul tăcerii, al reculegerii, al cufundării în noi înșine, acolo unde se întâlnesc toate coordonatele unei lumi mai bune.

Să încercăm, să simțim ca altădată acel „ceva“ unic, care ne înfioară, care ne transfigurează și care face din sărbătoarea Nașterii cea mai sublimă oprire din viața spiritului nostru. Nu cred să existe un singur om care să nu se fi împărțășit, măcar c'o fărâmă, din vrăja acestui mister. Rezultă că în urma comuniunii cu această fărâmă omul ascunde în sufletul său, cu această ocazie, o scânteie pe care o îngrijește să nu se stingă și care mai târziu îi va aprinde sufletul într'un fir de iubire și milă față de semenii săi.

Crăciunul nu este un prilej convențional nici de predici, nici de fariseisme, nici de odihnă după muncă, nici de bucurie sgomotoasă, nici de practică cu iz de propagandă a unor obiceiuri străvechi cari au devenit de suprafață, Crăciunul este momentul unei așteptări, al unei reculegeri în tăcere. Mai ales azi.

Urarea biblică: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace și 'ntre oameni bunăvoire“ ar trebui înfiptă în conștiința fiecărui om ca s'o trăiască în fiecare clipă a vieții.

De fapt ceace lipsește acestei omeniri nenorocite este: binevoirea; de jos dela cel mai infirm firșor de praf până la cea mai gigantică stea nu domne-

ște binevoirea : imediat ce se slăbesc frâncle vieții, colții se ivesc, fiara apare.

Să fie acest Crăciun trist, din anul vărsărilor de sânge 1939, solia unei noi și proaspete binevoiri între oameni, a unui nou val de divinitate scoborit în suflete. Pe această matcă nouă va crește spre înălțimi și peste pământ : *Pacea*, căutată, cerșită oamenilor și lui Dumnezeu.

* * *

În felul acesta, reînviați în suflete, vom primi pe Moș Crăciunul copilăriei noastre în inimi, la adăpost, de unde nu-l vor putea ucide toate armele infernului. Crăciunul morții . . . Crăciunul reînvierii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRISTOS S'A NĂSCUT!

de: I. ARDELEANU SENIOR.

Vor mai trece câteva zile și glasurile nevinovaților copii ne vor vesti o veste minunată, că undeva, departe, într'o iesele sărăcăcioasă s'a născut Domnul domnilor, Impăratul împăraților, Isus Mântuitorul. Vestirea lor prin colinzi, irozi, viflaim, stea, etc., ne va transporta cu sufletul în vremile apusei noastre copilării, care s'a scurs în sărăcie sau în împlinirea tuturor dorințelor, dar cu o notă comună: nevinovăția. Și va răsună atunci în sufletul nostru ecoul stihurilor din Ceaslov: ...„Poporul, cel ce umblă întru întunerec, văzut-a lumină mare... Că Prunc s'a născut nouă... Și pacea lui nu are margine...“, iar versurile Catavasiei I-a: ...„Cristos se naște, măriți-l; Cristos din ceruri, întâmpinați-l; Cristos pe pământ, înălțați-vă; cântați Domnului tot pământul...“, altfel vor răscoli sufletele noastre roase de atâtea și atâtea frământări în goana după un ceva slab definit.

Ne vom uita apoi în prejurul nostru și cu scârbă vom privi la idealurile fără ideal, la năzuințele fără scop ale lumii acesteia.

Vom vedea cel mai clasic contrast: Contrastul între idealul genuin al omenirii și bălăceala plină de păgânătate a zilelor noastre.

Omenirea va sărbători pe *Fiul Păcii*, în plină acțiune de desfășurare a urei, a uciderii, a lăudăroșeniei cu porniri de războaie cum n'au mai fost!

Doctrinile materialismului în plină acțiune, iar concepțiile fundamentale de justiție și iubire a deaproapelui lăsate în oarbă uitare.

Ce deosebire între învățăturile cu cari suntem botezați, numindu-ne *Creștini* - fii ai lui Cristos — și avalanșa răutăților și fărâdelegilor în cari ne-am coborât! Ce josnicie! Ce cădere rușinoasă!

* * *

Noi, Românii, cel mai înaintat post al latinității, cari,

datorită zestrei sufletești moștenită dela *Strămoși*, am fost cel dintâiu popor creștini în această parte a Europei, după cum privim cu încredere viitorul, bizuindu-ne pe o inepuizabilă putere de viață națională, tot așa privim cu justificată sbrăbă toată josnicia în care a căzut o parte din omenirea bătrănu-lui continent.

Concepțiile noastre asupra lumii și vieții, românești și creștinești, nu ne îndică altă cale de ridicare, de cât calea prin lumina lui Cristos.

Bătrânii dascăli ai stranelor bisericii noastre ne-au murmurat an de an: «... Deșteptăți-vă cei ce locuiți în latura și umbra morții și lumină va străluci peste voi! ... Că s'a arătât Lumină mare»!

* * *

Dacă toate propunerile de pace între indivizi și popoare sunt susceptibile de interpretări, lipsă de obiectivitate și relative ca orice lucrare omenească, iată în ajunului celor mai vesele sărbători, copiii, cele mai nevinovate făpturi ale pământului, ne vor vesti o altă propunere de pace: Pacea care covârșeste toată făptura, pacea eternă prin Cristos.

Ce-ar fi dacă s'ar primi această pace?

Ar fi cel mai cuminte lucru, ce l-a urmat în toate epocile de înaltă civilizație și cultură omenirea.

Să dea Dumnezeu să audă toți fiii pământului glasul îngerilor cari cântau odinioară pe deasupra sărăcăcioasei iesle din Betleem: „*Mărire întru cele de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire*“.

Atunci vom mărturisi sincer: „*Cristos s'a născut!*“, iar frații noștri vor răspunde cu acelaș suflet luminat și recules: „*Adevărat s'a născut*“.

DIN TRECUTUL DĂSCĂLIMII SĂLĂJENE

X.

Manifestări românești.

(Urmare)

Invățătorimea română sălăjană, dela înființarea «Reuniunii Invățătorilor Români Sălăjeni» *) și până la infăptuirea idealului național, dela 1 Decembrie 1918, în toate acțiunile sale s'a dovedit de compactă, solidară și mai presus de toate, *românească*.

Din articolele anterioare s'a putut afla de șicanele ce a trebuit să îndure aceasta dascălime cu sufletul curat și românesc, care nici odată nu s'a lăsat convinsă de vorbele amăgitoare ale stăpânului de ieri și nici de încercările de capacitate ale unor vânzători de neam — Efiialți, foarte puțini — ca să-i treacă, pe cei mai buni, în tabăra dușmanului.

* * *

Restricțiunile libertății dascălului român au început, în special, după punerea în aplicare a fămoasei legi de extirpare a sufletului românesc, legea «Apponyană» din anul 1907, prin care, limba maghiară s'a introdus în mod intensiv în toate școlile românești. Situația învățătorului român s'a agravat mereu, iar în anul 1913, prin legea de salarizare, Guvernul maghiar și-a arătat «dragostea» față de învățătorii confesionali români cu așa numitul «adaus personal», o cursă pentru învățătorii cari vor dovedi, ori să dovedească, progresul cel mai strălucit la învățarea limbei maghiare, cu alte cuvinte, să provoace o emulare în a maghiariza pe bieții copilași de român.

Invățătorii români din Sălaj însă, întruniți în adunare generală extraordinară în 3 Februarie 1913, în com. Țigani (Crișeni) de lângă Zălau, prin cuvintele subsemnatului ca conferențiar, (Legea de salarizare și învățătorimea română) și-au exprimat neîncrederea față de Guvern și au protestat contra măsurilor ce puseseră în vedere pentru «disciplinarea» aceloră,

*) 1870 Oct. 16. La această dată s'au desbătut și aprobat statutele. Reun. Inv. Rom. Sălăjeni și s'a ales Comitetul provizoriu pentru conducere

cari aveau curajul să strige «veto», sau «încurajarea» aceluia, cari înclinau spre «blidul cu linte din biblie».

E bine să ne aducem aminte de acele zile «grele», de luptele pentru afirmarea românească a dascălilor sălăjeni, căci azi, e ușor să fii român în Țara ta, românească. A fost însă un risc să te afirmi român atunci, când erai pândit în fiecare colț de stradă, și urmărit pas cu pas, ca să te facă inofensiv și să te distrugă.

Asprimea legii de maghiarizare din 1907, o simțea mai mult învățătorul român confesional, de aceea nu era întrunire dascălească ca să nu se discute aceasta problemă.

Greutatea predării limbii maghiare în școlile românești conf. a fost motivul pentru care s'a încercat — Dumnezeu știe acâtea oră — a storce Guvernul maghiar o ameliorare, ori mai corect o reducere a orelor de limbă maghiară în școlile românești.

Lăsăm se urmeze — ca un document al vremii de tristă pomină — câteva pasagii din «Memoriul» înaintat Guvernului maghiar, cu data de 10 Iulie 1913, semnat în numele învățătorilor români sălăjeni de Președintele Simion Oros, inv. în Șimleu.

Incepem.

«Dacă totuși ne adresăm Înaltului Guvern cu propunerea noastră respectuoasă, scrisă în sens politic, nu suntem stăpâniți de gândul și dorul de a face politică. Dorința noastră sufletească este, ca și noi, învățătorii, cari funcționăm la școli naționale (confesionale) să putem desfășura în școlile noastre o activitate culturală neconturbată, cu căldură și cu simț, *nu însă în contradicție cu tradițiile moștenite dela mării noștri strămoși*».

Iar mai departe :

«Noi, românii, ne iubim limba strămoșilor noștri și dorim s'o cultivăm; este expresiunea atât de naturală al sentimentului nostru național, ca dorința copilului maghiar, care în școala ungurească vrea să înțeleagă în primul loc limba mamei sale.»

În continuare :

„*Limba strămoșească ne este viața și în aceasta limbă vrem să ne ajungem sublimul nostru scop*“.

În alt loc :

«Înaltul Guvern (maghiar) să binevoiască deci a modi-

fica legea, care e atât de severă, care gonește pe învățătorul român și-i aplică cele mai grele pedepse, dacă nu e în stare să producă imposibilul, dacă în primele patru clase primare nu e în stare să învețe limba maghiară. Aceasta lege cere imposibilul, căci învățarea limbilor nu e obligația școlilor primare».

«Copilul de român atunci să învețe limba maghiară corect, când îi vor cere împrejurările vieții, ca o posibilitate de a trăi, sau în școala secundară, dacă copilul de român va urma această școală».

«Ca exerciții premergătoare, în primele patru clase primare, în școlile cu limba de predare română, să fie obligator numai cetitul unguresc.»

* * *

Adevărul e, că acest «Memoriu» al învățătorilor români din Sălaj a rămas fără răspuns. Guvernul maghiar l'a pus, ca pe multe altele, la coș, ca un act fără importanță, iar învățătorii au continuat să tragă jugul acesta atât de greu, bineștiind că, prin executarea întocmai a legii — și aceasta executare se urmărea strict — el, învățătorul român devine călăul și otrăvitorul sufletelor atât de gingașe și inocente ale copilașilor de român.

Și, câți învățători de român au fost suspendați și lăsați pe drumuri, muritori de foame, pentru că nu au putut executa legea întocmai, pentru că nu au putut să arate din limba maghiară progresul pretins de inspectorii școlari nesațioși.

* * *

Cu toate mizeriile ce le îndurau, învățătorii de român aveau conștiința liniștită, căci erau la datorie *ca români*. Aceasta conștiințiozitate s'a dovedit și prin hotărârea luată în adunarea generală din 10 Iulie 1913, privitoare la contrabalansarea acțiunii de maghiarizare a Guvernului maghiar, prin organizarea *cursurilor serale*, adică școala de adulți și neștiutori de carte. Conducerea Reuniunii învățătorescii n'a întârziat, ca hotărârea adunării generale referitoare s'o traducă în realitate, căci în 17 Decembrie 1913, trimite președinților de despărțăminte (subsecții) Circulara pe care o dăm aci în întregime :

«Nr. 133—1913.

Domnule Președinte,

În conformitate cu hotărârea luată de adunarea generală din 10 Iulie 1913, punc. 13-a și potrivit dispoziții-

lor fixate în ședința Comitetului Central, ținută în Zălău, în ziua de 16 Oct. a. c (1913), Vă rog cu convenita cinste ca să binevoiți a convoca la o consfătuire pe dnii colegi din despărțământul ce prezidați și să puneți la cale organizarea și începerea cursurilor de analfabeți și adulți, iar cu ocaziunea adunărilor de propagandă ale «Astrei» să țineți conferințe populare.

Anexez și un «Apel» (instrucțiuni) trimis membrilor din despărțământul Dv. să-l aveți ca îndreptar la începerea lucrărilor de luminare și deșteptare a poporului român.

Șoimuș, la 17 Dec. 1913.

Președinte, Simion Oros.*

I-mi permit a înregistra la acest loc și un mic episod, care, fără nici un comentariu, arată în modul cel mai evident, atitudinea și presiunea conducătorilor (șefilor) de a maghiariza pe tot locul și cu ori ce preț.

Cazul s'a petrecut la banchetul dela adunarea gen. a învățătorilor din 10 Iulie 1913, în Șimleu, la care a participat întreaga intelectualitate română din Șimleu *) în frunte cu Venerabilul vicar al Silvaniei, Alimpiu Barboloviciu și inspectorul școlar Nagy Carol.

La masă, inspectorul școlar î-mi cere, autoritar, să rostesc un toast în limba maghiară. Eu, î-l refuz categoric. Atunci î-mi *ordonă* să spun un toast în ungurește. Eu, fără nici o ezitare, mă ridic și rostesc un toast în limba românească, cum era și firesc. Pentru aceasta, inspectorul școlar, î-mi face aspre muștrări.

— «Nu mi-am închipuit — spune inspectorul — atâta obrăznicie și îndrăzneală din partea Dvoastre. Să știți că, părăsesc sala și voiu raporta cazul.»

Eu î-i reflectez foarte calm.

— «Sunt învățător român și prezidez o adunare și un banchet la care numai români sunt de față, deci nu vă pot împlini dorința. Iar dacă plecați, Vă zic un sincer «adio».

Și dl. inspector școlar, Nagy Carol, care n'a avut autoritatea suficientă să-mi stoarcă un toast în limba maghiară, a plecat, ca mușcat de șarpe, iar cei prezenți au aplaudat furtunos atitudinea corectă și românească a Președintelui.

(Va urma.)

Simion Oros.

*) Dintre intelectualii participanți la acest banchet amintesc pe cei în viață, dnii: Dr. Victor Deleu, f. deputat, f. primar al Clujului, Dr. Alexandru Aciu, f. deputat, f. senator, f. prefect, azi notar public în Cluj, Dr. Ștefan Mărcușiu, f. artist de operă, f. prefect de poliție, azi avocat în Oradea, cari pot să mărturisească, dacă cele afirmate acoper adevărul.

PAGINA ȘCOLII**INDEPENDENȚA ȘCOALEI PRIMARE
DE STAT**

de GH. BĂLAȚI.

În primul loc țin să cer scuze cititorilor revistei pentru faptul că n'am continuat seria articolelor promise în numărul trecut al revistei. Motive cu totul independente de voința mea m'au împiedicat să mă țin de cuvânt.

În al doilea rând vreau să precizez aci un lucru și anume: nu a fost intenția mea și nu este să atac și să supăr pe nimeni. Nu vreau să măresc golul ce se află azi între autoritățile comunale și școala primară de stat chiar din contră doresc sincer o înțelegere sinceră dar necondiționat *reciprocă* și nu unilaterală ca până acum, — iar din toate acestea doresc ameliorarea situației morale și materiale a școalei și aceasta cred că suntem în drept și obligați a o dori fiecare indiferent cine o fi acela și ce funcțiune ocupă.

Că, mulți fac excepție față de cele expuse o știm cu toți, și aceia n'au motiv de supărare, iar dorința este să fie cât mai multe excepții pentru mulțumirea sufletească de îndeplinire a datoriei fiecăruia dintre noi ori când și în orice împrejurări.

Școala nu este nici a învățătorului nici a comitetului școlar și nici a comunei, școala este a noastră a tuturor, deci datoria fiecăruia este să o ajute cu toate puterile sale, nu să pună piedici unei instituții care la mulți le-a dat pâinea de toate zilele și ia făcut *domni*.

S'au obiecționat și cele spuse de Comitetul școlar cu arătarea că în multe locuri și cazuri Comitetul școlar și-a impus voința și autoritatea când a voit să facă ceva, zic iar: onoare excepțiilor dar să-mi fie permis a pune și aci un *dar* având în vedere faptul că, cel care va căuta să găsească adevărul cu lumânarea, va constata că în majoritatea cazurilor când comitetul școlar și-a impus voința și autoritatea, au fost cazuri de opoziție bietului director școlar la diferite realizări și planuri școlare.

Aveam eu pe vremuri un președinte onorabil al comite-

tului școlar care nu semna nici un act, până nu dădea fuga la notarul comunei pentru sfat și îngăduință că poate semna sau nu. Eu știu, notarul l-a învățat așa, sau el din capul locului nu a avut curajul răspunderii funcțiunii sale — dar știu că nu era demn de un președinte al comitetului școlar fapt că l'am și explicat acest lucru și Dumniului așa de bine a înțeles că a doua zi și-a trimis demisia scrisă care demisie cu durere dar a fost primită.

Intenția legiuitorului la legiferarea instituirii comitetelor școlare rurale a fost să creieze în fiecare comună o *autoritate morală* pusă în slujba școlii de stat, ori în multe locuri această intenție s'a lovit de realitate și comitetul școlar a devenit o instituție de formalitate, — fără autoritatea morală dorită. Nici nu putea să devină altfel dacă leug'u oșul n'a dat acestui for și mijloc de constrângere pentru executarea hotărîrilor luate. Comitetul școlar a dispărut în fața autorităților comunale. Acest fapt dovedește că nu veți auzi niciodată pe un domn notar spunând «comitetul școlar din comuna mea a clădit o școală cu 3 săli de învățământ» ci va zice necondiționat și întotdeauna» am clădit o școală cu 3 săli de învățământ» adică cine? Eu, vorba lui Napoleon «Je suis l'Etat».

Citeam într'o zi la știri diverse într'un ziar de provincie. «In comuna S. în cadru festiv s'a sfințit noul local școlar ridicat din hărnicia inimosului notar X». Mă gândeam la tof calvarul ce a avut învățătorul din aceia comună până la realizarea visului fiecărui învățător — o școală modernă — și la toate certurile ce le-a avut cu autoritatea comunala cu comitetul școlar până ce a reușit inimosul domn să fie slăvit în ziar. Nu este gelos nimeni și cred că colegul nu aștepta laude publice dar nu se face.

Cu toate că am promis să arăt în ce mod se încasează sumele înscrise în buget pentru întreținerea școlii primare, am găsit necesar să fac aceasta complectare pentru o deplină lămurire și înțelegere din partea acelor care dubitau intențiunile mele.

Cu plățile este o poveste grea și lungă. În momentul când este de achitat ceva pentru școală, atunci directorul este comitetul școlar cu sau fără voie. De câte ori te trezești că la salar ai o reținere de 500 lei, pentru registre școlare, bani

pe cari îi vei primi după 6-6 drumuri la primărie rugăminți și enervări.

Cum s'ar zice, nu rămâi de pagubă de bani, că îi primești, dar inconvenientul stă în altă parte și anume că, directorul ca un om chibzuit și bun gospodar, înainte de primirea salariului a făcut un mic deviz de cheltuieli care se prezintă cam în felul următor: Salar 3000 lei. Cheltuieli: măcelărie, brutărie, lăptărie, etc. 1450 lei, ghețe la 2 copii 850 lei, cărți pentru unul la liceu 700 lei. Față de această socoteală la salar ești pocnit cu o reținere de 500 lei pentru registre, că doar a ta este școala, o reținere ce nu intră în socoteala de acasă a omului. Aci vine apoi nenorocirea, având în vedere că fiecare cheltuială prevăzută este urgentă și nu poate fi amânată până ce vei primi suma dela primărie, circa 2-3 săptămâni. Acesta este un singur caz dar real.

În numărul viitor voi arăta alte cazuri tot reale și uzuale și voi da și o mică arătare numerică dela diferite școli pentru a se vedea în ce măsură se pot încasa sumele înscrise în buget.

INVĂȚĂTORII ȘI PROGRAMUL NOULUI GUVERN

— Comentarii de program —

de: I. CUREA.

Cuvântarea d-lui Gh. Tătărescu, președintele Consiliului de Miniștri, rostită la radio în ziua de 28 Nov. a. c., prin care a înfățișat fărăi programul noului guvern, a făcut o profundă impresie asupra tuturor cetățenilor. A fost o cuvântare de o puternică și cutezătoare sinceritate, care a confirmat declarația Sa, că a primit «cu hoărîre gravă» însărcinarea cu care a fost onorat de M. S. Regele Carol II.

În expunerea d-sale, după ce analizează greutatea momentului, se oglindește clar obiectivele de viitor ale guvernului, în toate compartimentele vieții de Stat.

Sunt în acest program câteva chestiuni ce ne interesează direct, pe noi învățătorii. Convinși fiind că nu se va repeta povestea vechilor programe de guvernământ, ca pe vremea decadelor partide politice, când se promitea totul și nu se 'nfăptuia nici pe jumătate și bogați pe «libertatea criticii obiective» îngăduită sub noul regim, ne permitem sublinierea acestor chestiuni și comentarea lor cu toată obiectivitatea.

*

În cadrul politicii generale se anunță la p. 9: «Intocmirea unui nou statut al funcționarilor publici, precizându-se răspunderile și drepturile lor. *Înaintările vor fi asigurate prin maximum de garanții și se vor efectua potrivit principiilor aplicate în armată; fiecare minister își va întocmi anuarul său. Totdeodată se va înfăptui armonizarea salariilor*».

Așteptăm cu încredere elaborarea noului statut, care ne va preciza, în dispozițiunile lui generale, situația de drept în cadrul vieții de stat, pe lângă cele speciale din legea învățământului primar.

Ar fi însă de dorit ca înaintările învățătorilor să se facă tot după principiile aplicate în armată, căci sistemele obișnuite până acum ne-au adus multe prejudicii. N'am fost contra examenelor, din contră le-am preferat, mai ales în era partidelor

politice, dar prin multele șicane și desele lor amânări, aproape toți am obținut înaintările cu câte 3—5 ani mai târziu și chiar mai mulți. Ori, tocmai nouă, care avem un rol covârșitor în stat, recunoscut de unanimitatea cetățenilor, chiar și de dușmanii de ieri, prin multirădăcinia activităților noastre, a fost sortit să ni se pună atâtea piedici la înaintări?! Multora, poate, le-a scăzut elanul din această cauză.

Sperăm apoi că, prin *armonizarea salariilor*, ni se va crea o situație mai echitabilă, reperându-se nedreptatea ce ni s'a făcut în trecut.

Am citit în zilele trecute într'un ziar, ce apare la Cluj, un anunț al unei înalte instituțiuni de stat (Academia de comerț) pentru complectarea unui post de portar (pe cât mi-aduc aminte) cu salariul de 4500 lei și cvartir, care să aibă patru clase primare, cel puțin, ca pregătire școlară. Imediat și involuntar am făcut comparație între retribuiția acestuia și ceea a unui învățător începător 2000 lei, căruiu i-se cer 8 clase normale absolvite, scăzându-i-se chiria, mai nou, în cazul că are locuință în natură dela comună. Ba, prin noua lege administrativă nu se mai asigură nici dreptul la luminat și încălzit directorilor de școli primare!

În ședința Consiliului de Miniștri ținută în ziua de 5 Decembrie a. c., s'a hotărât, între altele, urgentarea elaborării *legii pentru unificarea funcționării serviciilor publice și armonizarea salariilor*. Așteptăm cu multă încredere îmbunătățirea situației noastre, prin această lege.

*

În cadrul programului de *politică socială*, se prevede la p. 14: «Organizarea în cadrul Frontului Renașterii Naționale a breslelor și a tuturor colectivităților».

Și aici, ca și în străjerie și în celelalte activități de renaștere națională, *învățătorimea e gata la datorie*.

*

„*Învățătorii vor fi chemați treptat pentru a-și desăvârși cunoștințele agronomice. Fiecare comună va avea un învățător agronom*“. Așa se anunță în capitolul de politică economică și financiară a guvernului.

Această măsură e cât se poate de bună și ne bucură. Ideia am susținut-o și noi, încă de mult, dar n'a fost cine să ne-o împărtășească. Înscierea ei, în programul actualului gu-

vern, e o nouă dovadă de încrederea ce se pune în puterea de realizare a învățătorimei, în toate domeniile de activitate.

Vom face față și acestei ofensive de organizare a muncii naționale și sperăm că nu vom compromite nădejtile puse în noi. *Dar, pentru reușita acestei chemări, să nu se uite că puterea exemplului e mai tare ca toate teoriile.*

Ar fi de dorit să se creieze o situație materială învățătorimei de așa natură, încât să-și poată înjgheba, unul fiecare, câte o gospodărie model, pentru concretizarea teoriilor ce va trebui să le propovăduiască. Câștigând această situație, în termenul de 5 ani al planificării agriculturii, învățătorimea, departe de-ași neglija obligațiunile profesionale, suntem convinși și putem da asigurări anticipate că ar munci cu și mai sporit entusiasm pentru desfeșinirea ogorului național, sub toate aspectele.

*

În cadrul programului de politică culturală și bisericească se va urmări: «Asigurarea celor mai bune condiții pentru crearea și difuzarea culturii românești»; «Indrumarea școlii în legătură cu realitățile sociale, economice și culturale românești; Rezolvarea problemei tineretului prin *instaurarea unui regim de ocrotire materială, de întărire morală și disciplină națională, care să asigure ascensiunea elementelor de muncă și de merit ale tinerelor generații*». Clar, sobru și simțit sunt expuse obiectivele culturale ale conducerii. Se acordăm totala noastră adeviere și așteptăm și de aci înainte cu devotament, cuvintele de ordine ale conducerii, pentru a concretiza cât mai repede, prin munca și dragostea noastră, spiritualitatea necesară vremilor de azi și de viitor, „*așezându-ne în fruntea cruciadei pornite pentru împlinirea poruncilor solidarității naționale*“.

PAGINA LITERARĂ**EU ȘTIU C'AI SĂ MĂ 'NȘELI . . .**

de : G. SELYBEN.

Elvira și Miky erau pe veranda unei vile ce se deschidea larg spre imensitatea albastră a mării. Tinerii se priveau prelung cu un senin în care vibra un zâmbet ușor, estompat parcă de misterul viitorului.

. . . Departe, pe ecranul azuriu și nesfârșit al cerului, șerpuia o linie curbă de păsări călătoare, iar în salonul alb, aparatul de radio prindea din infinitul eterului romanța «La cine te gândești când pleci» . . . «Muzica răscolea în ei sentimente ce ondulau ca niște lebede liniștite pe străveziul verzei al apei.

Miky își luă încet privirea de pe Elvira și o îndreptă spre păsările ce se apropiau. Aprinse o țigară și se învăliu în norii fumului. Adierea ușoară de Mai, care aducea atâta răcoare molamă și atâta dor de viață, alungă fumul și scoase în relief fața brună a lui Miky, care era tulburată de umbra unei melancolii. — Elvira observă mișcarea.

— «Ce e cu tine, îl întrebă cu glasul ei dulce». «Parcă ești mai trist. Ce ți-a venit în minte?»

Miky abia mai putea reține melancolia artificială, care nu se potrivea cu trăsăturile lui și zise:

— «Simt o fericire deplină» și apoi tăcu.

Elvira, neobișnuită cu atitudinea lui, se apropie de el, îl privi drept în ochi și cu o îngrijorare crescândă, îi zise:

— «Răspunsul tău e . . . fals. Spune-mi sincer, ce te-a întristat?»

Miky în loc de răspuns pozează o făcere sinistră și a-prinde a doua țigară.

În ochii Elvirei apar două picături de diamant, tremurătoare. În timp ce una alunecă pe pielea ei catifelată și cu o voce emoționată, șovăitoare îl întrebă:

— Regreți căsătoria noastră de ieri?

Această întrebare neașteptată, stoarse din el câteva cuvinte, cari erau însă departe s'o liniștească.

— Nu regret nimic! . . . Ești doar convinsă că la focul

iubirii mele s'a topit aurul din verigheta ta ... Dar eu știu ... știu ...

— Ce știi? întrebă ea cu o voce schimbată, brusc.

— «Eu știu c'ai să mă 'nșeli chiar mâine» — zise Miky cu toată seriozitatea lui prefăcută. — În clipa următoare, Elvira era pe scara de marmoră ce cobora spre valurile furioase ale mării.

Fugea spre moarte.

Miky, care n'a prevăzut această parte dramatică a acțiunii, o ajunse și-o prinse înaintea gestului fatal.

... Ea plângea obosită în brațele lui, pe o bancă de mesteacăn din parc. El încercă să o convingă că n'a voit să o supere, s'o rănească și aduse ca motiv, la urmă, pasiunea lui de a o pune la încercare, dar, — ea se arătă nemângăiată.

Miky, înduioșat de cele petrecute, își scoase portofelul cu inițialele de mătasă cusute de mâna ei și-i întinse un bilețel cu următorul cuprins :

Dragă Elvira !

— Aceste rânduri le scriu înainte de căsătoria noastră. — Am citat versul «Eu știu c'ai să mă 'nșeli chiar mâine» a poetului Minulescu — cu intenția să Te pun la încercare și să văd care va fi atitudinea Ta în fața acestui vers, care se declamă în atâtea și atâtea ocazii.

Miky

... Elvira își șterse ochii umezi și suspină din adâncul sufletului, apoi zise :

— Spune-mi ce lipsă ai avut de această încercare, n'ai destule dovezi că te iubesc? ... Dar cred că e ultima probă. Așai? — «Da!» accentuă baritonul lui Miky. N'ai să mai simțesti povoara îndoelii mele, căci ... «Trebue să fii mai delicat» cu mine, — «întrerupse Elvira.» Vezi că deja se văd pe mine urmele acestui sbucium. — «Văd că ești gingașe ca o lăcrămioară. Am să te apăr de furtuna vieții și ... am să te ascult în toate » Evira parcă voia să eternizeze aceste cuvinte — de aceea sub pretext că n'a înțeles, îl rugă să repete făgăduiala solemnă.

Miky repetă ca un papagal dresat. — «Vezi că știi să spui cuvinte frumoase fără să recurgi la versul altuia! Tu ești bun ... și sper că în viitor vei fi neîntrecut în bunătatea

ta. Acum te rog dute și adu binoclul, să văd nu se aproprie vre-o corabie. Mi se pare că e pe canapea» . . .

Peste câteva minute Miky era prezent cu obiectul care avea să fie îndreptat zadarnic spre largul mării. — «Nu văd nimic . . . decât sus, o cupolă albastră, cu o puternică impresie de infinit, iar jos, un pavaj de apă ce ondulează cu atâta mister. Și — atâta tot. Bară-mi de-ași vedea o luntre cu lipoveni sau vreun vultur de mare ocolind rătăcitor în taina spațiului . . . Ce pustietate! — De-ar înflori măcar pădurea aceea de trandafiri! Peste două săptămâni vor fi toți în floare, afară de cei galbeni, — atunci vine și reprezentantul dela «Chat-Noir» să cumpere petalele! — zise Miky.

— «Două săptămâni! — exclamă ea. — Asta e cam mult. Eu cred că peste o săptămână voi râvni după viața de metropolă tocmai cu câtă nerăbdare așteptam să aud murmurul undelor»

— «Ce zici Miky dragă, mergem sau rămânem toată luna în societate servitoare și-a bucătăresii? Singurătatea aceasta cred că nici tu n'o dorești.»

Miky nu s'a pronunțat, căci pentru el această «singurătate» era însăși fericirea pământească. Elvira așteptă măcar un răspuns și fiindcă nu-l auzea, a riscat să mai apeleze la părerea lui.

— «Ce vom face, ce zici? — întrebă ea cu o sete curioasă».

— «Cum vei crede de bine draga mea, eu am să te ascult în toate».

. . . După câteva minute de tăcere, în care gândurile Elvirei începură să îhășnească în jocuri și artificii de spirit, — auziră pulsațiunea metalică a unui motor. Miky observă conturul șters al unei bărci, care spinteca valurile scaldate în poleiala de jăratec a globului ce aluneca încet spre asfințit. Elvira fixă binoclul și privi spre direcția indicată de el. Lentila lăsă să se vadă clar, o barcă albastră și doi militari. Necunoscuții păreau că vin, drept spre vila lor, care era singura minune arhitectonică de pe țărmul răsăritean al mării.

De fapt. Militarii, dintre cari unul se vedea superiorul, debarcară în micul port al vilei. După ce și-au fixat barca de un stâlp de marmoră roză, acesta începu să urce treptele țărmului.

Elvira și Miky se uitau curioși la oaspele care parc'a răsărit din adâncul apei.

Noul venit, după ce ocoli pe o alee brodată cu narcis se opri în fața lor. Făcu un «drepti», salută și spuse un nume greu de reținut, — după care întrebă ; «D-voastră sunteți doamna și domnul Iulian?»

— »Da! Ce doriți?» îl întrebă Miky pe un ton liniștit.

— «Sunt trimis de domnul căpitan Plopișeanu să Vă predau acest bilet».

Miky desfăcu repede plicul ceruit și citiră împreună biletul, pe albul căruia prietenul lor din copilărie le-a scris cu tuș următoarele rânduri fugare :

Dragii mei!

Atitudinea lui Hitler a întunecat cerul politicii internaționale și ne-a făcut să luăm câteva măsuri de precauțiune. Astfel am ajuns cu tot regimentul pe coasta mării. Am sosit azi noapte cu șapte vase de războiu, dintre cari unul pleacă dimineața pentru recunoaștere de-a'ungul țărmlui până la Voi. — Dl general A. L. care nu te mai uită dela concursul hipic din Paris, e cu noi și mi-a spus să Vă invit la o turcească și la o partidă de cărți. Vă putem asigura tot confortul! E aici și orchestra regimentului. Doamna poate alege dintre cei mai buni dansatori.

Așteptăm răspunsul Vostru.

Cu drag :

Plopișeanu.

Sergentul între timp făcu trei pași înapoi și era tot în poziția de drepti.

Ea îi arată un scaun lângă statuia de bronz a Aphroditei și-l pofti să șeadă. Miky citi din nou rândurile, iar Elvira apăsă pe o năsuță de abanos butonul de fildes al soneriei dela bucătărie. Nu peste mult apăru o tânără frumoasă, întrebând pe stăpână-sa ce dorește.

Sergentul, care îi admira când obrazul roșu, când halatul alb care îi făcea impresia că e o doctoriță, — credea că se află într'un sanatoriu, unde și-ar lăsa bucuros inima în grija acestei fete . . .

— «E gata ujina?» o întrebă Elvira.

— «Încă n'am făcut spuma de lapte.»

— «Afunci adu ceva sardele și măslina pentru Dumnealui, — adu două porții și o sticlă de Drăgășani.»

Miky, care citise de cinci ori ultimele două rânduri ale scrisorii, se întoarse spre curierul prietenului său, îl servi cu un Tomis «și-i spuse încet. — «Cu toată plocerea dar . . . de altfel îi scriu Dlui căpitan.»

— «Scrie-i că primim învitarea, dar nu putem merge decât mâlne, zise Elvira cu tonul unui comandant de grupă.

Miky fără șovăială scoase un bilet de vizită, pe care i se părea că vede textul făgăduielii lui «eu am să te ascult în toate». — Iși desșurubă stiloul de aur și se îndreptă spre Elvira rugând-o să-i dicteze răspunsul.

— »Scrie!» porunci ea.

Dragule!

Primim învitarea.

Elvira și Miky.

. . . A doua zi bucătăreasa îi primi în sufragerie cu vestea că un vapor mare-mare înnoată de două ore în apropierea vilei. Ea dispăru repede, fără să mai de-a alte informații, căci credea că se va putea întâlni cu sergentul care i-a zis — «La revedere» — după ce a rugat-o să-i pună o floare lângă decorație de argint.

Elvira și Miky rămaseră singuri, așezați față 'n față, lângă masa pe care samovarul împrăștia aroma fină a ceaiului rusesc.

În timp ce Elvira se grăbea să stoarcă o lămâie, Miky turnă patru lingurițe de rom în ceasca-i goală și murmură parcă involuntar . . . «eu știu . . .»

— «Ce zici?» întrebă ea.

Miky se turbură o clipă, dar își reveni zicând: «Am știut că Plopișeanu va fi prompt în promisiunea lui.

— «Parcă ziceai că . . . eu știu . . . dar n'ai continuat.»

— «Știu, da!» — răspuse Miky hotărît și energic,

— «Ce știi? — Spune!»

— «Eu știu . . . știu tabla înmulțirii, zise Miky cu un zâmbet forțat în timp ce analiza în sine, cu pesimism, versul lui Minulescu,

— «Eu știu c'ai să mă 'nșeli chiar mâine» . . .

ELEFANTUL ALB

de: GH. HOBJILA.

Erau într'un sat doi jidovi: Șloim și Ițig. Șloim era bogat de nu mai știa ce are la casa lui, pe când Ițig era așa de sărac de n'avea după ce bea apă.

Ițig, văzând pe Șloim îmbogățindu-se tot mai mult și pe el sărăcind tot mai tare, se sbatea ca peștele pe uscat să descurce această taină. Și asta ținu ani de-a rândul.

Dela o vreme, ce și dă cu ideia Ițig;

— Să știi că tâlharul de Șloim face aur! Tot am auzit eu de piatra filozofală, care preface în aur orice metal ce-l atinge, își zice el. Am crezut, că-i poveste, dar se vede că-i lucru serios. Hoțomanul de Șloim a descoperit-o, dracul știe cum, și acum se folosește de ea. Și chiar dacă n'a descoperit piatra filosofală, trebuie să fi aflat vreo rețetă, vreun elixir miraculos, cu care face aur. Altfel cum s'ar îmbogăți așa de tare?

Și, de când i-a intrat în cap ideia asta, bietul Ițig nu mai avea somn. Slăbise de parea o umbră, ca omul cu ideie la cap. Nu că doar îi era greu de Șloim ca să-l întrebe! Era lucru sigur, că-i va cere rețeta. Totul era: cum s'o ceară, ca s'o capete?

În sfârșit într'o zi, cum stăteau așa de vorbă, Ițig zice:

— Măi Șloim, tu faci aur!

— Ce-ai zis, Ițig?

— Zic, că tu faci aur. Ai găsit printre cărțile din podul casei tale, pe care le-ai pus acolo de când ai fost anticar, cărți care tratează despre salamandre, piatra filosofala, despre alchimie și mai știu eu ce, și găsit, cum zic, vre-o rețetă, vreun elixir, dracul știe ce, și acum faci aur din cositor, aramă sau altceva.

— Vorbești serios Ițig?

— Atât de serios, încât să știi, că, dacă nu-mi spui și mie cum faci aur, te părăsc la stăpânire și te fac să înfunzi pușcăria.

Și de-atunci nu era zi lăsată de Dumnezeu, în afară de

Sâmbăta, zi, în care jidovii nu vorbesc de afaceri, ca Ițig să nu-i ceară rețeta, cu care să facă aur, să se îmbogățească și el ca Șloim. Și toate convorbirile lor se terminau cu amenințarea :

-- Te părăsc, mă, la stăpânire, de înfunzi pușcăria, dacă nu-mi spui cum să fac și eu aur, mă! Ai înțeles, mă?

Decât, toate convorbirile lor, cu tot spiritul combativ al lui Ițig, se petreceau numai între patru ochi, pentru că el, Ițig, se temea de a cincea ureche. Na voia el să mai știe a treia persoană despre afacerea asta. Era prea destul, că știa hoțomanul de Șloim. Mai bine ar fi fost să știe numai el secretul. Ce să-i faci dacă Șloim, nu Ițig, fusese anticar, în tinereță. El, Ițig, se ocupase cu meseria de sdrențar, meserie moștenită dela strămoși, pe care o practica și acum.

Dar dacă Dumnezeu voise așa, fie! Cel puțin să se poată folosi de norocul lui Șloim.

Și azi așa, mâine așa, poimâine așa, își urâse bietul Șloim zilele și nu mai știa unde să se ascundă de gura lui Ițig!

— Pușcăria, mă, are să te mănânce, de nu-mi spui, mă, cum faci tu aur. Crezi, că am să tac? Am să mă duc la primar, care-i omul statului și am să spun, mă. Auzi? Și dacă nu mi-o face dreptate, mă, m'oi duce la primpretor, la tribunal, așa să știi, mă! Și n'am să mă las până nu te oi ști la ocnă. Ca să te'nveți, tâlhar ce ești, să mai faci aur!

Când auzea Șloim toate astea, i-se ridica părul măciucă în vârful capului.

Dar, dupăcum toată această chestiune pornise dela o idee, care trecuse prin capul lui Ițig, Șloim credea, că trebuie să se încheie printr'o altă idee născută în capul său. După multă bătaie de cap, zile amare și nopți nedormite, ideea salvatoare apăru.

Imediat se hotări s'o pună în aplicare.

Era într'o seară înflorită de Maiu. Un vânt cald adia printre ramurile înfrunzite. Privighetoarea — că era cam târziu — înălța imnuri de slavă bunului Dumnezeu pentru multele daruri, ce le lăsase viețuitoarelor pe care El le-a creat.

În loc să fie pătruns de măreția firii, Ițig amenința pe Șloim cu pușcăria. Acesta, adică Șloim, asculta pentru a nu

știu câtea oară amenințarea lui, zâmbind compătimitor la adresa lui Ițig.

— Măi, Ițig, zise el la urmă. Ai dreptate! Eu fac bani!

— ?!?!

-- Fac aur, mă! Înțelegi tu? Fac aur!

Ițig rămase de piatră, așa de repede îl luase Șloim, așa de măreață i-se arăta perspectiva viitoarei sale vieți.

— Vezi tu; zise el în fine. Ce te mai jurai degeaba!

— Acum, iacă știi și tu.

— Spune-mi și mie cum faci tu!

— Nu acuma Ițig, că-i târziu. Vino mâine dimineață și am să-ți dau rețeta.

... Toată noaptea, pentru prima oară de când începuse chestia, Șloim dormi liniștit, pe când Ițig se svârcolea ca șarpele pe jar. Atâta doar că nu fluiera ca el.

A doua zi, Șloim primi pe Ițig în cabinetul său de lucru. Il îmbie cu o țigară bună, apoi zise :-

— Ascultă Ițig. Eu îți spun rețeta, dar, ca să reușească trebuie s'o faci așa cum se cere.

— Așa o fac, promise Ițig!

— Scrie dară: Intr'o căldare de aramă, pui douăzeci litri de apă proaspătă. Când apa fierbe, arunci în ea: trei cuie de fier nouă, patruzeci de fire de păr de scroafă albă, zece pene de cucoș pestrîț, douăzeci și cinci coji de nucă, o bucățică de blană de lup tânăr, zece bucăți monede de câte doi lei. Toate astea le fierbi patru ore și douăzeci și cinci minute la foc potrivit, învărtind prin căldare cu un bețișor de alun, curățit de coajă, ca să nu se afume. Rețeta e pentru cinci kgr. aur. Dacă faci așa, poți să ajungi și tu bogat ca mine.

Ițig, care-și notase rețeta, plecă spre casă fericit. Când ajunsese la poartă, Șloim îl chemă înapoi.

— Stai, Ițig! Am uitat să-ți spun, că, în timpul, când fierbe apa și celelalte, nu trebuie să-ți aduci aminte, că este și elefant alb.

— Elefant alb? Bine!

-- Dacă-ți amintești odată chiar, că este elefant alb, rețeta nu reușește și trebuie s'o faci dela început.

— Bine! Bine!

A doua zi, spre seară, Ițig veni la Șloim abătut.

— Ce-i Ițig? Ai făcut aur?

- Nu, Şloim ! Nu-i reţeta cea adevărată !
- Cum se poate ! Se poate să te'nşel tocmai pe tine ?
- Iaca se poate !
- Nu se poate ! N'ai făcut reţeta bine !
- Ba, Da !
- Ai avut căldare de aramă ?
- Da !
- Ai pus în ea douăzeci litri apă proaspătă ?
- Pus !
- Trei cuie de fier nouă ?
- Trei, Nouă !
- Patruzeci de fire de păr de scroafă albă ?
- Tocmai !
- Zece pene de cocoş pestriţ ?
- Zece !
- Şi douăzeci coji de nucă ?
- Şi !
- Şi bucăţica de blană de lup tânăr ! Şi monedele ?
- Da ! Da !
- Ai mestecat cu beţişorul de alun ? Nu s'a afumat ?
- Nu s'a afumat, Şloim !
- Iţig, vreau să-mi zici adevărul ; Nu s'a afumat ?
- Nu ! N'am gustat eu ?
- Atunci de bună seamă că ţi-ai adus aminte că este şi elefant alb ?
- Astai năcazul, Şloim. Pentruce mi l-ai spus. Nu mi-a trecut niciodată prin minte că ar fi elefant nici alb, nici negru, nici sur, ori de altă culoare. Aşa, dacă mi l-ai spus, tot tot timpul cât a fiert apa, m'am gândit numai la el. Dece mi l-ai spus ?
- Eu am zis reţeta aşa cum e !
- Şi acuma ce să fac ?
- Mai probează ! Poate altă dată să nu-ţi aduci aminte că există *elefant alb* şi să-ţi reuşească reţeta
- Reţeta sună pentru orişicine.
-

CEVA DESPRE INTRADUCTIBILITATEA POEZIEI...

de : GH CORNIȘ-POP.

Scriam în altă parte (în niște însemnări pentru mine însumi) despre imperioasa necesitate a traducerilor, făcute după un plan bine studiat, având ca etape de desfășurare, opera integrală a unui scriitor, pentruca judecata cercetătorului să poată parcurge cu folos planurile unei fundamentări, fără să lipsească nici un element unei complete cunoașteri.

În privința necesității traducerilor — înafară de faptul că la noi acestea se fac după o completă absență de program — există aproape o convingere în sensul că toată lumea e conștientă de valoarea cultural — artistică a acestor transplantări.

Greutăți în efectuare nu se ivesc nici în proza științifică, unde interesează adevărul și unde greutatea ar consta, eventual, în crearea unor noi expresiuni sau împrumutarea lor de aiurea, nici, așa de mult, în proza literară, în care, cu un oarecare talent și o profundă cunoaștere a limbilor, se pot învinge greutăți de ordin stilistic, se poate reda poezia scrișului genial, cu atât mai mult cu cât aici există libertatea extinderii frazei, aceasta nefiind limitată de «Patul lui Procust» al ritmului și rimei calculate. Dar și aici — pe lângă faptul că opera, în felul ei de a aduce fapte, oameni, concepții străine deci greu de înțeles, după cum vom arăta despre poezie, prin traducere aceasta pierde din frumusețea artistică, constăți o deficiență în stil, mai ales când opera a fost creată și de un mare stilist.

Operele în cari faptele nu sunt înregistrate nud ci se prezintă cu o aureolă de ceață, de rezideur de floricele stilistice, de ieșiri complete, de surplusuri poetice, de reverii de arabescuri imaginative, adevărate morminte pentru faptul anecdotic, nu se pot traduce, întocmai ca și acelea în cari abundă idiotismele, construcțiile populare; gen Creangă, iar primul fel, printre alții, gen Teodoreanu. Să ne închipuim un

roman al acestuia tradus în altă limbă, tot așa cum este aproape imposibil de tradus James Joyce. (Aici notez extremele, pentru intermediari afirmația este totuși adevărată, cu mici retușări).

În proză literară însă, schiță, nuvelă, roman primează oarecum subiectul, aventura, fapta, aceasta, în desfășurare, atrage atenția lectorului dela insuficiența stilistică și o trece în înconștient. În proză este mai mult fabulație, din care iese o anumită apreciere, o anumită atitudine sufletească și mai rar, poezie. Prin traducere se poate găsi aproape sigur corespondentul care poate să trezească aceeași impresie ca și în original.

În concluzie: la traducerea unui roman nu se ivesc atâtea greutăți cari să constituie în calea unui traducător conștient, piedeci de nereușită, mai ales dacă traducerea se face cu îngrijire, cu respect, cu răbdare, cu adâncă și precisă cunoaștere a materialului lingvistic.

Cu poezia stăm altfel. Este suficient, pentru edificarea și formularea unei păreri, să iei o poezie tradusă și originalul, să le confrunți juxta punându-le și să-ți dai apoi părerea: mai ales când asupra poeziei s'au tămăiat laude. În urma celor constatate îți dai seama că ești în fața unor probleme foarte grele, aproape imposibil de rezolvat, dat fiind faptul că la baza lor stau motive organice invulnerabile.

Desigur, în ciuda acestor probleme s'a făcut și se vor face traduceri întotdeauna, pentru că a traduce este una, e a da material lectorului și criticului iar a formula teorii e altceva; cele două activități nu merg mână în mână, nu întotdeauna una profită de luminile celeilalte. Așa că, pedeoparte, traducerile repetate ne introduc în lumi mereu noi, iluzorii iar eșafodajul critic, ridicat din acest material, ne arată insuficiența traducerilor, greutate în executarea lor.

Înainte de a nota câteva observații referitoare la aceste chestiuni, observații culese zi de zi din confruntarea diferitelor poezii traduse, vreau să notez faptul care mi-a prilejuit însemnările de față. Este vorba despre un articol critic: «Poemele lui Edgar Poe în românește» scris de activul critic Vladimir Streinu în R. F. R.

Concluzia, la ceace ne interesează, este că întraductibilitatea poeziei e un prejudiciu și că, deci, poezia se poate

transpune aproape perfect și 'n alte graiuri decât în acela în care a fost topită.

Autorul combate în fugă câteva afirmații ale criticului Croce, afirmații în cari e închisă opinia unei mari părți din lumea cultă, anume : a) traducătorul scade din cuprinsul operei, dându-i o haină străină și b) în vers, îi adaugă elemente străine.

Iată critica lui Vladimir Streinu : traducătorul are voie să scadă din cuprinsul poeziei, să nu exprime tot cece poezia conține, sugerează pentru că însuși poetul, când o crează, nu exprimă totul, nu sesizează totalitatea materialului îngrămădit în jurul compoziției, chiar dacă acest material este absolut necesar.

O observație la aceste argumente : Poetul, în inspirația sa originală, are absolut toate libertățile, traducătorul, nu ; el trebuie să respecte întocmai originalul, pentru ca traducerea să fie nu o dexteritate având *motiv* poezia de transpus ci originalul să fie un ghid obligatoriu. Dacă și traducătorul, prin firea lucrurilor, scapă anumite stări însesizabile, ce rămâne din opera originală ? O parodie sau în cel mai bun caz un exercițiu de versificație cu motiv prestabilit.

Autorul numește câteva din lucrurile cari rămân înafara operei create și le dă și importanța supremă : intențiile, ideile și frumusețile cari cad pe delături de opera creată neputând fi exprimate sunt «secretul poeziei».

Dar traducătorul chiar aceste fărimituri nu le poate exprima, cari de cele mai multe ori constituie epifenomenul elementelor formale din poezie : limbă, ritm, rimă, arhitectura sonoră, sugestia termenilor cu o specifică rezonanță, ecoul stărnit în prelungiri al unui vers, cu o individualitate absolută, încântația minunată care isvorește din străducirea variatului relief al vorbelor scrise.

Rezultă deci că traducerea va fi stituată pe un plan inferior față de original, reesind, în felul acesta, o primă concluzie pentru imposibilitatea unei traduceri perfecte. Desigur asta nu înseamnă să nu se facă aceste traduceri : dacă nu se poate atinge desăvârșitul — aceasta e o imposibilitate — se ajunge la un nivel la care impresia artistică se naște în toată plenitudinea.

Dar și criticul Streinu recunoaște — o abdicare dela un

punct de vedere aproape absolut, că traducătorul de poezie trebui să înlăture corespondența dintre înțeles și sunet (ceace aminteam mai sus, ca imposibilitate de traducere) asociațiile subconștiente sau ecouri. (Când citești de pildă o poezie originală de Bandelaire, atât de frecvent tradus la noi, alte topiri în ecouri au sfârșiturile de versuri, alte sugestii îți oferă cuvintele, construcțiile, decât în cea mai reușită traducere. Proba se poate face și rezultatele isbesc atenția imediat).

În privința adausului de elemente noi unei poezii traduse, vină pe care o formulează Croce. Vladimir Streinu observă că cititorul adăogă, la opera citită, ideile, sentimentele sale proprii, o falsifică și, deci, același lucru îl face și traducătorul.

Primul punct este adevărat și constituie, în măsura în care opera rezistă la mereu repetatele puncte de vedere și cerințe, prin prezentarea în permanență proaspătă a unor aspecte și sugestii inedite, genialitatea și inepuizabila actualitate a operii.

Am notat și eu undeva, mai demult (aceleași note) că cititorul recrează opera, o împrăștează, o privește mereu din alte puncte de vedere, la cari aceasta răspunde sau nu, după viața eternă pe care o conține, că lectorul cel mai simplu adăogă, peste rândurile silabisite, contemporaneitatea artistico-culturală a timpului său. Este adevărat că cititorul, înarmat cu o sumă de reguli, legi, prescripții critice, poate să se sustragă dela aceasta atitudine, judecând opera prin prisma unor coordonate pe cari i-le dă Estetica și critica literară. Însă aceste cazuri sunt foarte rare.

Cititorul cel mai expert, cu o putere de despersionalizare totală, nu poate privi o lucrare artistică decât din dosul unor ochelari pe cari i-a dat timpul său; acest fapt crează, repet, anumite coordonate cari falsifică, într'o oarecare măsură, planul adevărat al vieții din carte.

Dacă aplicăm aceste observații la opera tradusă, vom vedea că aici chestiunea se schimbă.

După părerea mea, traducătorul n'are voie nici să falsifice conținutul, intenția, atmosfera, tonalitatea, forma, metrica unei poezii, nici să o completeze, nici să scadă ceva după gustul său, care adesea nu poate constitui o înfașibilitate. Idealul ar fi ca poezia tradusă să aibă corespondențe

juxta-liniare, adică să exprime întocmai numai cece a exprimat poetul, pentru a-i recunoaște, și 'n altă haină, producția poetică.

Din nenorocire munca de traducător se sbate fără încetare între malurile unei dileme: sau poezia tradusă este în așa fel întocmită ca să aibă o formă curgătoare, fără respectarea întocmai a originalului — traducere, am putea spune, liberă — și atunci, fără să cunoști originalul, place prin muzicalitatea versului, prin arhitectura cuvintelor, dar totatunci, nerespectând opera originală, este mai mult exercițiul de tehnică literară, din lipsă de subiect, prinurmă, nereușită; sau aceasta este transpusă ad-literam în altă limbă, respectând întocmai termenii, versurile, ideile, afară de ritm, rimă, muzicalitate imposibil de respectat și atunci nu plac pentru că, neavând cadența versurilor, sugestibilitatea curgerii fluviului emoțional, nu produce acea încântație sublimă pe care o provoacă o poezie reușită, dar îți dă numai ideile, atitudinea generală a poetului, scheletul de pe care lipsește podoaba cârnii, însesibilă pentru acest fel de traducere.

În primul caz avem o operă refăcută, falsificată mai mult sau mai puțin — cum se prezintă majoritatea traducerilor așa zise bune — din cauza necesității ritmului, rimei și economiei strofei, iar în al doilea, avem numai fabulația poeziei, aventura interioară a unui gând poetic și ideile.

Nici primul nici al doilea caz nu îndeplinește condițiile unei perfecte traduceri: primul prin surplus, prin năvălirea personalității traducătorului, al doilea, prin răceală, prin eliminarea acelor elemente care constituie adevărata poezie. Poeticul nu rezidă în vâscosul fluid al faptei, al aventurii ci în zigzagurile, în înfloriturile, în insesizabilele reverii care cresc paraziti estetici pe spatele vieții. Ori mijloacele și formele în care se ascunde acest insesibil sunt imposibil de tradus; în cel mai bun caz ne mulțumim cu o aproximație binevoitoare.

Revin cu o explicație: traducătorul adăoga poeziei, nu sugestii noi, cece ar constitui poate o actualizare sau o mai justă stoarcere a materialului viabil din operă, ci termeni noi, idei noi, forme noi, paranteze, despicări de noțiuni care în original erau întregi; toate acestea falsifică, fac poezia de nerecunoscut, introduc în sinceritatea și plenitudinea

creației un element străin: traducătorul cu intențiile lui. O traducere este un diptic, o colaborare silită între doi factori în care primul aduce materialul dat iar al doilea — dacă este lipsit și de respect — contribuie cu arabescuri personale la falsificarea unei opere.

Notez încă o afirmație a criticului dela R. F. R.: poezia se poate traduce în toate elementele ei afară de coeficientul estetic al limbii originale.

S'au văzut mai jos, schițate cel puțin, rezervele făcute întinderii reușitei traducerilor, aici mă mărginesc să amintesc următorul lucru: de introducibilitatea «coeficientului estetic al limbii originale» se leagă nereușita muncii traducătorului, pentrucă am văzut din câte elemente este format acest coeficient, el constituind, în ultimă analiză, frumusețea unei opere poetice; materialul prim cu care lucrează poezii este mărginit, ideile sunt puține, sesizabile — afară de poezia voit hermetică — cu ușurință. Originalitatea unui poet constă în forța demiurgică cu ajutorul căreia topește cuvintele, le amestecă, le înșiră într'o ierarhie estetică, le dă aceea rezonanță divină, originală, pe care o pierde poezia fiind îmbrăcată în strae străine. Să ne gândim mai ales la un fel de poezie care poate să fie numai încântație verbală, sonorizare meșteșugită și cu toate acestea să aibă o valoare înaltă pe tabloul creației artistice; aceasta poezie, tradusă, este de nerecunoscut.

Încă ceva: traducerea făcută cu respectarea regulilor prozodice omoară orice bunăvoință din partea traducătorului. De dragul ritmului și rimei ești obligat să introduci cuvinte noi, să încalci versurile, să le tai pe unele și să le arunci trunchiate în jurul strofei, pe altele, să prelungești viața unei idei dincolo de marginea impusă de original, să refaci cu alte cuvinte pe autor.

Afară de aceasta, introducibilitatea poeziei rezidă într'o stare de fapt oarecum recunoscută instinctiv dar nemărturisită, situație care iese natural din rezultatul combinării, plasării și înțelesului singular și în totalitate al cărămizilor lingvistice: cuvintele. (Totul e ceva poate din coeficientul estetic al limbii.) Să mă explic: fiecare cuvânt luat în sine are un înțeles propriu sau figurat, mai extins sau cu sferă mai mică, în frază primește unul în plus în urma relației și dependenței de alte cuvinte, în poezie i se mai dă unul care rezultă din situația

specială a poeziei, situație creată din necesități prozodice și din iluzionare poetică. În felul acesta un cuvânt va avea atâtea înțelesuri în câte locuri va fi folosit, sub ce fel de « atmosferă » va răsună.

Să luăm cuvântul « mamă » : ce înțeles prozaic are într-o simplă chemare indiferentă, într-o frază având un caracter științific, descriptiv, într-o tragedie în care acest cuvânt este strigat în cascade dureroase sau în versurile lui Eminescu

O Mamă, dulce Mamă, din negura de vremi...

O inspirație genială, turnată într-o anumită formă, scaldată într-o atmosferă specială, cimentată într-o variație de relief emoțional, fixată definitiv într'un fel anumit, în urma cărui fapt construcția poetică primește o anumită rezistență și coeziune, o individualitate absolută, nu poate fi reclădită cu alt fel de material străin, material care nu se potrivește cu cel original și din combinarea căruia va ieși o altă construcție, cu un alt simbolism. E cazul să repet o banalitate : fiecare limbă își are geniul ei, se dezvoltă după legi proprii, noțiunile paralele cu alte limbi au o altă coloratură, din combinarea cuvintelor ies alte înțelesuri pe cari le dau alte mentalități. Din acest punct de vedere, oarecum general, nici o traducere n'are șanse de reușită, toată munca fiind o simplă imitație, o palidă copie.

Inseamnă toate aceste considerațiuni că poezia nu trebuie tradusă ? Cred că nu. Trei ar trebui : să fie atitudinile cititorului în fața unei poezii traduse : sau se găsește lângă un exemplar genial reușit, unic, perfect tradus, asta dintr'o întâmplare fericită, întâlnită rar de tot și atunci are impresia că trece prin fața alor două tablouri identice, sau stă în fața unei poezii « prelucrate » falsificată, muncită după toate calapoadele versificației, producând emoția artistică dar nerezystând la o eventuală confruntare (probă periculoasă pentru cine vrea să rămână în suflet cu o oarecare impresie estetică) și în fine, mai rar, sau întâlnești o poezie tradusă just, cu toate ideile, cu toată aventura spirituală minus emoția, care este însă compensată prin faptul că materialul ideologic, faptele, — sunt perfect traduse. (De confruntat pentru edificare, la noi, traducerile : Iliada și Odiseia : G. Murnu și E. Lavinescu ; Divina Comedie : G. Coșbuc și Al. Marcu.)

După cum vedem dilema traducerilor s'a rezervat într'un

triptic al rezultatelor, fundamentat pe o realitate de fapte. Așa cred că stau lucrurile și nu altfel.

În felul acesta când citim o poezie tradusă să corectăm impresia de moment cu constatarea unei relativități absolute, să ne dăm seama că în fața noastră n'avem adevărata poezie a autorului ci numai o copie, redusă ca valoare. Dacă se poate, să ne refugiem în apele originalului, dacă nu, să judecăm traducerea în consecință.

Repet nedumerirea: Să nu se facă traduceri? Ba da. Decât nimic, decât o necunoaștere flagrantă a poeziei străine, atât de bogată, atât de subtilă, atât de înaltă, atât de sugestivă și pilduitoare, mai bine traduceri cari oricum tot ne dau o imagine aproximativă a poetului și o oarecare emoție artistică.

Dela constatarea intraductibilității poeziei și până la zădărnicia acestei traduceri este curiozitatea și sefa omului cult de a cunoaște și simți emisiunile culturale dinspre cele patru zări, sete care ucide orice considerațiuni critice.

Și totuși poezia — ca o negură mistică, la fel cu un ansamblu de frumuseți într'un tablou, ca un miraj supranatural, ca o stare de beatitudine divină, în care nu poate să între rațiunea, trezirea analitică, rece, pentru că imediat, în contact cu acest analism. cu aceasta disecare, cu lumina care împrăștie negurile, cu atitudinea cercetătoare, cu «traducerea» acestei stări estetice, totul piere, se destramă — repet, *poezia este intraductibilă.*

Că vor fi și alte concluzii la aceasta chestiune complexă, e foarte natural. Poezia — în opunere cu teatrul — este cea mai individuală «afacere sufletească»; i-se aduc jertfe de unul singur, în singurătate și tot în singurătate răsare și poezia și întreaga concepție teoretică asupra ei.

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI

— De sfintele sărbători ale nașterii Mântuitorului Isus și Anul Nou, tuturor colaboratorilor, prietenilor și cititorilor noștri le transmitem cele mai calde și sincere urări de bine și sănătate, cu bucurie și pace.

— **Măria Sa Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia senator de drept.** Incepând de Sâmbătă 25 Nov. a. c., Măria Sa Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia, Moștenitorul Tronului, a pășit pragul bărbăției, intrând în rândurile Maturului Corp.

Primit de bătrânii țării cu respectuoasă și nețămurită iubire, Vlăstarul Regal a reînnoit, cu această ocazie, jurământul de credință față de Țară și Tron, declarând că se va strădui să muncească din răspuțeri pentru a fi vrednic urmaș al Augustului Său Părinte, M. S. Regele Carol al II-lea și un bun Român.

S'au rostit cuvinte adânc simțite, isvorâte dintr'o credință neștrămutată, cuvinte pilduitoare venite să arate încă o dată temeinica legătură dintre Tron și Țară.

Ca un semn de omagiu și devotament nelimitat, pe care învățătorimea, de pe toate plaiurile țării îl așterne la picioarele Aceluia ce, alături de Marele nostru străjer, este cheazășia de azi și speranța de viitor a Patriei, reproducem discursul rostit cu ocazia sărbătoririi dela Senat, la care am aderat cu toată ființa noastră.

— **Discursul Marelui Voevod.** Domnule Președinte, Domnilor Senatori, Vă mulțumesc din toată inima pentru caldtele cuvinte pe care Mi le-ați adresat, cum și pentru sentimentele de afecțiune ce Mi le-ați arătat prin manifestația cu care m'ați întâmpinat.

Azi, când pășesc pentru prima dată, după datina Țării, în această adunare, ca senator de drept, îmi dau mai bine seama ca oricând de îndatoririle ce le am de îndeplinit ca Principe Moștenitor și ca Român.

(Aplauze îndelung prelungite, ovații).

Faptul că în această zi în care depun legiuitul jurământ

se îndeplinesc douăzeci și cinci de ani de când Tatăl meu iubit a fost primit în Senatul Țării, mărește emoția ce a răsărit în această clipă în inima Mea și mă îndeamnă și mai puternic a-Mi îndeplini fără preget și cu toată convingerea datoria Mea față de Patrie și Rege.

(Aplauze îndelung prelungite, ovații).

Adânc pătruns de însemnătatea acestei zile. Vă asigur că voi urmări cu tot interesul și cu toată atențiunea lucrările Maturului Corp.

Doresc ca prin aceasta să dau încă o dovadă despre hotărîrea Mea așteptărilor Țării și a răsplăti străduințele de fiecare clipă pe care Iubitul Meu Părinte le face pentru a Mă apropia cât mai mult de vrednicia iluștrilor Mei străbuni. (Aplauze furtunoase, ovațiuni).

Trăiască Maiestatea Sa Regole! (Strigăte de ura! Senatul ovaționează îndelung).

Trăiască România! (Strigăte de Ura! Senatul ovaționează îndelung).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— **La toate stolurile de străjere și străjeri din Sălaj**, se lucrează pentru înzestrarea și ajutorarea scumpei noastre Armate. Lucrări mici, dar autentice pilde de indestructibilă solidaritate națională.

— **Tabăra dela Moigrad.** Lângă ruinele Castrului roman „Porolissum“, din hotarul comunei Moigrad, Legiunea de străjeri se străduiește să ridice o tabără, permanentă pentru străjerii din Sălaj. Inceputul lucrărilor s'a făcut în vara anului trecut, urmând ca să fie desăvârșite în primăvara anului viitor, iar la vară să se facă inaugurarea solemnă.

— **Rectificare:** În numărul anterior, pag. 68, în rândul al 7-lea de sus în jos, s'a strecurat o regretabilă greșală de tipar. În loc de „nemulțumirile“ s'a cules „mulțumirile“. Rugăm rectificare, cerând scuze cititorilor și distinsului nostru colaborator, dl Simion Oros, într' al cărui articol, din motive învocate de noi și într'un număr trecut, s'a strecurat această greșală.

— **Pentru doamnele inv. conducătoare.** Se aduce la cunoștința învățătoarelor dela școlăle de copii mici din pla-

sele Tășnad, Carei și Valea lui Mihai că, în conformitate cu ord. Min. Ed. Naț. Nr. 198610—1939 și cu informația apărută în rev. „Copilul“ Nr. 1-2 --1939, ședințele pedagogice sunt amânate până la noi dispozițiuni.

Totodată se comunică următoarele dispozițiuni date de d-na Inspectoară Elisabeta Pietraru :

1. Toate învățătoarele să aibă : caiete de observațiuni asupra copiilor ;

2. Caiete de planuri, unde vor trece zilnic lecțiile ;

3. Planul lunar de lucru, pe centre de interes, afișat pe peretele clasei ;

4. Să facă fotografii reprezentând : Școala (localul) și copiii la diferite ocupațiuni, care se vor trimite de urgență, pentru albumul ținutului, d-nei Inspectoară Pietraru la Cluj, Strada Goldiș Nr. 8.

M. C.

— **Anunț.** Anunțăm că învățătorul Vasile Melingher din Cosniciul de jos și-a schimbat numele patronimic din Melingher în Melin, spre a se numi Vasile Melin, conform aprobării Onor. Minister al Justiției No. 33.614 din Aprilie 1939.

Buletinul Inspectoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai

No. 6810—1939. **Vaccinări antidifterice.** Comunicăm mai jos ordinul On. M. Ed. N. Nr. 194.477—1939, pentru luare la cunoștință și executare întocmai: Către Inspectoratele Școlare de Ținut și Județ, Avem onoare a vă aduce la cunoștință că Ministerul Sănătății, pe baza dispozițiilor art. 272 din legea Sanitară și în urma avizului Consiliului Superior Sanitar și de Asistență din 27 Septembrie 1934, a hotărît ca vaccinările antidifterice să devină obligatorii pentru copiii între 2—10 ani. Intrucât întâia serie de copii, vaccinată în 1935 a împlinit anul acesta vârsta de școală, vă rugăm să binevoiți a da dispozițiuni ca direcțiile școlilor să ceară copiilor certificatul de vaccinare antidifterică, eliberat de organele sanitare, care au efectuat vaccinarea. p. Director General, Indescifrabil. Șeful Serviciului, M. Aderca.

No. 6963—1939. **Scutiri de frecvență școlară.** Comunicăm mai jos ord. No. 35718—1939 al On. Insp. Școlar Ținutului Someș, privitor la scutiri de frecvență școlară pentru luare la cunoștință și strictă conformare: Domnule Inspector Județean, Având în vedere numeroasele cereri de dispensă de vârstă pentru înscrierea în școli primare, înscrieri de elevi particulari și scutiri de frecvență, binevoiți a cunoaște cele ce urmează: 1. În virtutea art. 106 și art. 114 din legea învățământului primar, toate operațiunile în legătură cu înscrierile se fac în epoca dela 1—10 Septemvrie, când se întocmește situația generală a fiecărei circumscripții școlare, încercându-se școlile cu efectivul legal de elevi. 2. Elevii ce urmează să se scutească de frecvență — obligativitate — conform lit. a, b, c, art. 107 din lege, nici nu mai intră în efectivul celor arătați la p. 1 ci pentru aceștia se întocmesc tablouri pe categorii, sprijinite pe acte (declarațiile părinților, certificate, etc. după cum e cazul bineînțeles tot în epoca înscrierilor (1—10 Sept.) și se înaintează imediat Inspectoratului Ținutal, pentru aprobările prevăzute la art. 108. Alte scutiri nu se mai pot lua în considerare. În cursul anului școlar nu se admit înscrieri de elevi, decât într'un singur caz: permutarea elevilor dela o școală la alta, în cazul prevăzut la art. 107 lit. b) însă cu aprobare individuală. 3. Dacă părinții elevilor invocă motive de boală după închiderea înscrierilor, cad sub prevederilor art. 117. Absențele se motivează, însă

rămân supuși obligativității. 4. Credem că nici nu trebuie să mai reamintim că scutirile de frecvență efectuate de către unii directori școlari numai în baza certificatelor medicale, sunt cu desăvârșire interzise ca fiind ilegale. 5. În matricolele școlilor primare nu pot figura „elevi particulari“. Cereri de înscriere ca particulari, deci nu se pot lua în considerare. Părinții cari au depus declarații că vor da elevilor instrucție în familie, vor înainta în luna Mai cereri de admitere la examenul particular sesiunea Iunie. Acești elevi se înmatriculează într-o matricolă specială. 6. Așa numitele „dispense de vârstă“ asemenea se pot cere numai la începutul anului școlar și cu avizul directorului școlar respectiv, dat în baza art. 55 din lege. Urmare acestor lămuriri Vă invităm să nu mai dați curs la nici o cerere din categoria punctelor 1—6, iar pe viitor să Vă conformați întocmai acestor dispozițiuni, controlând executarea. Sănătate! p. Inspector General, D. Mărgineanu. Șeful Secției, L. Hossu.

No. 7174—1939. Corespondența cu autoritățile școlare se va face numai pe cale ierarhică. Comunicăm mai jos ord. No. 36772—1939, al On. Insp. Școlar al Ținutului Someș, spre știre și conformare: Domnule Inspector Județean, Vă facem cunoscut că potrivit dispozițiunilor luate de autoritatea școlară supremă, Onor. Minister al Educațiunii Naționale, toate organele în subordine se pot adresa numai pe cale ierarhică. În consecință Vă invităm să orice chestiune să înaintați prin Serviciul nostru. Sănătate! p. Inspector General, D. Mărgineanu. p. Șeful Secției, P. Ioanovici.

No. 7177—1939. Intocmirea rapoartelor către autorități. Comunicăm mai jos ord. No. 36774—1939, al On. Insp. Școlar al Ținutului Someș, spre știre și conformare: Domnule Inspector Județean, Având în vedere că unele Direcțiuni școlare în rapoartele ce le înaintează autorităților superioare, cuprind o serie întregă de chestiuni: Vă atragem atențiunea că acest gen de corespondență îngreunând enorm de mult rezolvarea actelor, fiecare cauză se raportează cu raport separat. Sănătate! p. Inspector General, D. Mărgineanu. p. Șeful Secției, P. Ioanovici.

No. 7400—1939. Dispozițiuni referitoare la acordarea împrumuturilor la Casa Corpului Didactic. Comunicăm mai jos pentru luare la cunoștință și conformare Circulara No. 42171—1939 a Casei de Economii, Credit și Ajutor a Corpului Didactic din București: Domnule Inspector Școlar, Avem onoare a vă ruga să dispuneți să se aducă la cunoștință d-lor profesori și d-lor învățători din județul Sălaj, cari sunt membrii ai Casei, că în urma dispoziției luate de Onor. Minister al Educației Naționale, nu se mai poate rezolva nici o cerere,

de orice fel de împrumut, dacă nu are viza oficială a Inspectoratului de Ținut sau a școlii respective pentru d-nii profesori și a Inspectoratului de Ținut sau a Revizoratului respectiv pentru d-nii învățători, în care să se arate precis: dacă are sau nu alte datorii în afară de cele dela Casa Corpului Didactic, pentru cine anume, suma totală a eventualelor datorii, ce rată lunară i se reține pentru aceste datorii, precum și salariul său bugetar. Aceasta intră în vigoare pe 1 Decembrie 1939. Viza este cerută de Minister, deoarece foarte mulți învățători și profesori fac împrumuturi la Casă cu rata lunară ce acoperă cea mai mare parte din salariu, provocând nereținerrea altor sechestre pe salariu, întâzieri și mari încurcături pentru funcționarii verificatori ai statelor de salarii și a mandatelor de plată a acestor salarii, precum și numeroase cereri către Casa Corpului Didactic în privința neregularității reținerilor, tot din cauzele menționate mai sus. Director General, Indescifrabil. Șeful Serviciului, Indescifrabil.

No. 7087—1939. **Crearea «Comitetelor de realizări gospodărești».** Comunicăm ordinul Prefecturii Jud. Sălaj Nr. 16900—1939 pentru luare la cunoștință și conformare invitând pe toți înv. din acest județ ca să-și facă datoria: Domnule Inspector Județean, în legătură cu realizările gospodărești pe care vi le-am dezvoltat în ultima mea conferință ținută la reședința plășii, veți dispune crearea un. i. „Comitet de realizări gospodărești“ câte unul în fiecare comună și unul pentru plasă. În componerea „comitetului de realizări gospodărești“ al comunei intră: primarul, ajutorul de primar, preoții, învățătorii, notarul, percepătorul, șeful postului de jandarmi, picheri, pădurari și șefii eventualelor instituții de Stat care există în comună, (medic, judecător, veterinar, inginer agronom etc.) precum și 3 gospodari dintre fruntașii satului. Comitetul plășii va avea o componere asemănătoare. „Comitetul de realizări gospodărești“ al comunei e convocat de primar, în scris, în fiecare lună odată între 1—10. Hotărârile se iau de majoritatea membrilor prezenți. Rolul acestui comitet este de a contribui la întocmirea și executarea planului de realizări gospodărești pe timp de 6 luni, un an și de 5 ani. El ajută cu statul și cu fapta pe primar în vederea ridicării comunei prin sistematizarea comunelor pe baza unui plan bine studiat și fixat, împăduriri, inclusive organizarea de pepiniere silvice și strângerea de semințe, culturi colective de plante textile, plantarea de livezi comunale, întocmire de iazuri pentru pește, albinărit, organizarea teritoriilor de vânătoare, școală, biserică, casă culturală, drumurile sătești, captoarele de uscat fructe, silozuri de cereale și de fructe, baie comună, introducerea luminii electrice, dispensar, fântâni comunale, trotoare, parcuri etc., toate trebuie să fie în atenția acestui „Comitet de realizări gospodărești“ care în funcția de posibilități locale va determina o rapidă acțiune pe teren. Impiegatul comunal va îndeplini funcția de secre-

tar al comitetului și va încheia pentru fiecare ședință câte un proces verbal, cari vor fi înscrise într'un registru care se va înființa anume. În acest proces verbal va arăta întotdeauna nominal persoanele participante. Procesul verbal de constituirea comitetului se va înainta până în 30—XI. preturilor, cari vor raporta până la 10—XII. executarea prezentului ordin prefecturii și va controla de-aproape activitatea tuturor comitetelor, făcându-ne cu ocazia inspecțiilor administrative ce fac, rapoarte speciale despre ceea ce au realizat comitetele dela ultima inspecție încoace. Dnii Pretori vor comunica aceste dispozițiuni cu dnii protopopi gr. cat. și ortodoksi din circumscripție. Comunicându-vă cele de mai sus, vă rugăm să binevoiți a depune o deosebită atențiune pentru ca aceste comitete să funcționeze regulat și să conlucreze din suflet la ridicarea satelor noastre. Zălau, la 7 Noemvrie 1939. Sănătate. Prefect, Colonel: Opritia. Șeful Cabinetului: V. Terțan.

INSTRUCȚIUNI

pentru realizarea planului comunal pe 6 luni, 1 an și 5 ani.

(Anexă la ordinul Nr. 16900—1939.)

La întocmirea planului de realizări gospodărești pe timp de 6 luni, 1 an și 5 ani, „Comitetul comunal de realizări gospodărești“ se va conduce după normele de mai jos:

a) Planul de 5 ani: va consta din 2 părți și anume:

Partea I. va cuprinde:

a) Un succint istoric al comunei,

b) Statistica generală a comunei, privind: Nrul locuitorilor, Nrul familiilor, nrul caselor, suprafața comunei (cu o schiță de plan cu scara 1:500, suprafața culturilor, cereale, vii, etc.) suprafața pădurilor, suprafața islazurilor, nrul animalelor, etc.

Partea II-a cuprinde:

A) venituri:

1. Se va inventariza averea comunei,

2. Se vor calcula veniturile pe 5 ani ale comunei, luându-se de bază realizările bugetare pe exerc. 1938—1939, la care se vor adăoga realizările probabile din impozitul agricol cuvenit comunei. Se vor scădea din această sumă cheltueli necesare pentru personal în acest răstimp.

3. Se va socoti numărul zilelor de muncă de folos obștesc și de prestație pe care poate conta comuna.

B) Cheltueli și realizări viitoare:

1. Se vor enumera nevoile de întrebuințare ale clădirilor comunale (reparațiuni pt. școală, biserică, primărie, post de jand.

etc.), ale drumurilor, podurilor și altele, totalizându-se și sumele necesare.

2. Se va trece în plan în acești 5 ani în mod obligatoriu crearea unei păduri comunale de cca 11 ha (unde nu există), a unei livezi comunale de minimum 2 ha. — unde nu există — și cumpărarea unei pompe de incendiu. Se vor calcula zilele de muncă și sumele necesare realizării acestor banuri comunale, creatoare de venituri sătești.

3. După ce se vor totaliza sumele de bani și numărul de zile de muncă necesare petelor 1 și 2 și se va vedea disponibilul rămas, în limita lui, se vor prevedea lucrări mai mari, pe cari „Comitetul de realizări gospodărești“ le va socoti necesare.

Se atrage atenția că aceste realizări se vor întemeia pe mijloace locale și numai în cazuri excepționale pe împrumuturi și subvenții.

După ce acest plan va fi întocmit de comitetul amintit, el va fi expus sătenilor din întreaga comună, adunați într'un loc potrivit. Și se va explica de câțiva delegați ai „Comitetului de realizări gospodărești“ scopul planului menit să înflorească satul și Țara. Se va determina în acest chip, asocierea întregii comune la realizarea acestui plan și se vor stimula sentimentele de dragoste pentru Țară și Tron și de muncă realizatoare.

Planul va fi trimis preturii până în ziua de 15—XII, iar pretura le va viza și aproba.

Din acest moment el devine executoriu și obligatoriu. Un exemplar se va păstra legat în arhiva notariatului, al doilea va fi înaintat preturii care după ce-l va aproba, îl va înainta spre viză prefecturii.

Planul de 1 an, resp. 6 luni, este un extras din planul de 5 ani și se întocmește în mod automat la 1 Ianuarie, resp. la 1 Iulie al fiecărui an, iar procesul verbal respectiv se anexează la originalul planului de an păstrat la notariat, iar copia se înaintează până la data de mai sus 1 I. și 1 VII. preturii.

Obligația în plus pentru acest comitet este și dezvoltarea, resp. sprijinirea inițiativelor particulare pentru realizări de orice natură.

Consemnul permanent pentru toți Dnii buni români trebuie să fie „conlucrarea și progres“.

No. 7429—1939. **Eliberarea certificatelor școlare.** Se comunică Ord. On. Min. al Ed. Naționale Nr. 214.062—939, spre luare la cunoștință și strictă conformare: Circulară către Inspectoratele Școlare de Județe și de Ținuturi, Vă facem cunoscut că, adeseori, Ministerul primește dela diferite autorități, adevărinite de curs primar, eliberate de direcțiunile școalelor, pe bază de mărturii ale cetățenilor din localitate. Aceste adevărinite nu au nici o bază legală, iar eliberarea lor, făcându-se de complotență, constituie abuzuri, care pot fi diferite justiției. Pentru aceasta, veți pune în vedere tuturor direcțiunilor de școli primare să nu mai elibereze nici un fel de act care să dovedească terminarea cursului primar sau de „știință de carte“, decât în baza datelor aflate în arhiva școlii. Acolo unde nu există arhivă, din cauză că ar fi fost distrusă, în timpul războiului, singura posibilitate legală pentru obținerea unei adevărinite de curs primar este depunerea unui examen particular, în conformitate cu legea și cu dispozițiunile date de Minister, în nenumărate rânduri. p. Director General, Indescifrabil. Șeful Serviciului, M. Aderca.

Nr. 7308—1939. **Întocmirea monografiilor școlare.** Publicăm mai jos, în copie, ordinul Prefecturii Județului Sălaj Nr. 17150—1939, cu invitarea ca cei vizați, și în primul loc, toți Directorii de școli primare, să se conformeze întocmai și să execute. La rândul lor d-ni Subinspectorii ne vor raporta: Domnule Inspector Școlar, Motivat de ordinul Ministerului Interzelor, Direcția Administrației Locale Nr. 17430—1939, avem onoare a vă ruga să binevoiți a delega pe directorul școlii sau pe un învățător din fiecare comună să întocmească monografia comunei respective, orientându-se după monografiile apărute și luând de bază chestionarul alăturat Subinspectorii școlari cel mai târziu până în ziua de 15 Ianuarie 1940 vor controla aceste monografii și vă vor semnală Dvs. cea mai bună lucrare. Dvs. veți binevoi a ne prezenta cel mai târziu până în ziua de 10 Februarie 1940 cea mai bine întocmită lucrare monografică dintre toate lucrările semnalate de subinspectorii școlari. Lucrările, cari se vor distinge, vor fi semnalate Domnilor Rezidenți Regali, în scopul publicării lor, de către Ținut. Sănătate, Zălau, la 22 Noembrie 1939. Prefect, Colonel: Opritia. Șeful Serv. Cancelariei: V. Pastai.

COPIE :

Județul Ilfov
Plasa Pantelimon.

Comuna Braniște.

CHESTIONAR

Model Nr. 1.

1. Data când a luat ființă comuna? — 2. Denumirea veche și nouă a satelor ce o compun? — 3. Numărul sufletelor și a capilor de familie pe profesii. — 4. Dacă există coloniști în comună în ce număr și de unde au venit? — 5. Ce sumă reprezintă bugetul comunal la venituri și cheltuieli? — 6. Câte debite de cârciumă sunt în comună; numele arendașilor, când expiră contractele de arendare și ce amendă se plătește anual pentru fiecare cârciumă în parte? — 7. Dacă în comună există alte întreprinderi comerciale și industriale (mori, fabrici, darac de lână, cărămidărie etc.) Dacă sunt bănci populare cooperative și denumirea lor? — 8. Care este ocupațiunea de căpetenie a locuitorilor? — 9. Starea lor materială; Modul cum se hrănesc; ce consumă în mod constant ca hrană de bază. Dacă locuitorii mai au și alte indeletniciri afară de agricultura? — 10. Suprafața marelui (moșia comunei)? — 11. Suprafața terenurilor însămânțate cu grâu, orz, ovăz, porumb, etc.? — 12. Dacă locuitorii posedă unelte agricole necesare și muncesc pământul în bune condițiuni? — 13. Suprafața islazului; ce buget are, ce datorii și ce anuități se plătesc anual. Dacă islazul este curățat de burueni și ce suprafață este semănată cu plante furajere? — 14. Ce persoane cu situație morală și materială mai însemnate sunt în comună, cum se numesc, ce fel de oameni sunt? — 15. Numărul animalelor aflate în comună pe specii (cai, boi, vaci, oi, capre, porci)? — 16. Dacă comuna posedă reproducători și câți anume? — 17. Numărul locuințelor; din ce sunt construite, ce clădiri mai de seamă se găsesc în comună? — 18. Dacă primăria funcționează în local propriu sau cu chirie; în acest din urmă caz, ce chirie plătește anual și dacă localul este corespunzător nevoilor autorității? — 19. Numărul grajdurilor comunale? — 20. Starea de igienă a populației și a locuințelor; Dacă în comună există boli contagioase (de piele, tuberculoză, etc.) sau alte boli. Dacă în urma ofensivelor sanitare locuitorii au început să îngrijească mai mult de curățenia lor și a locuințelor? — 31. Dacă în caz de boală cer asistența medicului? — 22. În comună există dispensar, spital, farmacia, numele medicului, agent sanitar, moașe, etc.? — 23. Numărul școalelor; numărul claselor; numărul elevilor; dacă elevii frecventează școala în mod regulat; modul cum își fac învățătorii datoria; dacă în comună mai există alte școli, afară de cele primare? — 24. Dacă în comună există cămin cul-

tural. Modul cum este organizat. Cine este președinte. Dacă locuitorii frecventează șezătorile date de cămin, denumirea căminului? — 25. Dacă locuitorii merg la biserică. Câți trăesc în concubinaj? — 26. Dacă în comună există biserici (ortodoxe, protestante, geamiiim, case de rugăciuni)? — Dacă există secte religioase, numărul sectanților și dacă au case de rugăciuni. Cine conduce aceste secte; dacă există secte interzise? — 28. Dacă sunt cazuri dese de beție și dacă există alcoolici calificați ca atare? — 29. Dacă în comună există monumente istorice, monumente de eroi, poduri, etc. Enumărarea lor? — 30. Dacă starea drumurilor și a șoselelor este bună. Distanță în Km. până la reședința plășii? — 31. Ce nevoi are comuna din orice punct de vedere și cu ce mijloace s'ar putea realiza? — 32. Numele tuturor șefilor de autorități din comună? — 33. Capacitatea de cantonament a comunei (ofițeri, oameni și cai)? — 34. Capacitatea de alimentare cu apă a comunei? — Pentru conformitatea copiei: Agneta Szilagyi.

Nr. 7769—1939. **Facerea arăturilor pentru însemnările de primăvară.** Comunicăm mai jos pentru luare la cunoștință și conformare, ord. No. 18.080 - 1939 al Prefecturii jud. Sălaj: Către Inspectoratul școlar jud. Zălau, în conformitate cu ord. telegrafic Nr. 13030—1939 al. Min. Agriculturii și Domeniilor. Vă rugăm în modul cel mai stăruitor a dispune Dlor învățători, facerea unei cât mai întinse propagande pentru începerea arăturilor necesare însemnărilor de primăvară. Toamna anului curent a fost ploioasă. Terenuri întinse au rămas neînsemnătate. E o datorie patriotică a fiecărui român a contribui cu fapta, sau barem cu sfatul la îmbunătățirea acestei stări de lucruri. Zălau, la 2 Noembrie 1939. Săuătate. Prefect, Colonel: Opritia. Șeful Serv. Cancelariei: V. Pustai.

Nr. 7530—1939. **Ridicarea economică și culturală a satelor.** Comunicăm mai jos, ordinul Prefecturii jud. Sălaj No. 17150—1939, pentru luare la cunoștință și conformare: Domnului Inspector școlar al județului, Zălau. Ca urmare celor discutate împreună cu Dvs. cu ocazia conferinței administrative, care a avut loc la 23 Nov. a. c. în vederea ridicării economice și culturale a satelor, avem onoare a vă ruga să binevoiiți a lua măsuri, că organele Dv. subalterne dela plăși la învitarea pretorilor plășilor să le dea concursul nelimitat și efectiv, când aceștia vor proceda la inspectarea temeinică și amănunțită a comunelor, potrivit ordinului Ministerului de Interne Nr. 17.430—1939, asistând personal și colaborând armonie cu pretorul plășii. Zălau la 24 Noembrie 1939. Prefect, Colonel: Opritia.

Nr. 5527—1939. **Dispoziții pentru întocmirea cererilor de concedii.** În legătură cu ordinul nostru Nr. 5527—1939 publicat în nrul anterior al revistei „Școala Noastră“ pu-

nem în vedere tuturor acelor învățători cari vor solicita un concediu mai mare de 10 zile, ca să treacă în cererea de concediu și numele suplinitorului, iar directorilor ca să treacă pe cerere avizul pentru aprobare sau neaprobare, căci în caz contrar cererile vor ajunge la coș, iar față de aceia cari vor lipsi dela catedră în speranța aprobării concediului se vor lua măsuri în consecință.

Nr. 7930—1939. **Raport de concentrarea și desconcentrarea învățătorilor.** Punem în vedere tuturor învățătorilor concentrați și desconcentrați, precum și directorilor de școli că sunt obligați a înainta raport de inv. concentrați și desconcentrați, indicând data precisă de plecare sau sosire și dacă în timpul concediului sau permisiiei mai mare de 5 zile s'au prezentat la post sau nu. Față de cei neglijenți se vor lua măsuri și vor fi sancționați.

No. 8043—1939. **Complectarea fișelor individuale.** Comunicăm mai jos în copie ord. On. Insp. Școlar al Ținutului Someș No. 39284 1939, pentru luare la cunoștință și strictă conformare: Domnule Inspector Județean, Ministerul Educațiunii Naționale, prin ord. Nr. 224397—1939, ne face cunoscut că a alcătuit matricola școalelor primare, în conformitate cu dispozițiunile legii și programei analitice, adăugând la notările obișnuite cu privire la situația elevului, date psihologice referitoare la fișa sa individuală. Ca atare, se aduce la cunoștință că învățătorii sunt obligați să completeze datele cuprinse în catalog și matricolă, nemai fiind cazul de a întocmi și fișe aparte, după modelele puse în comerț. Acestea n'au aprobat Ministerului și nu sunt întocmite în conformitate cu imprimarele oficiale. p. Insp. Gen., D. Mărgineanu. p. Șeful Secției, Indescifrabil.

IMPORTANT!

No. 8135—1939. **Prelungirea carnetelor cu reducere de 50% pe C. F. R.** Direcțiunea Generală C. F. R. a hotărât prelungirea actualelor carnete de identitate cu 50% reducere pe C. F. R. ale căror valabilitate — indiferent data emisiunii lor — expiră la 31 Dec. 1939. Cu începere dela 1 Ianuarie 1940 (ne referim numai la învățători) ale învățătorilor și membrilor de familie, se vor viza trimestrial pe spațiile libere ce eventual unele din actualele carnete le-ar mai avea disponibile chiar dacă rubricile ar apartine trimostrelor sau anilor expirați. Pentru carnetele ce vor expira la 31 Dec. 1939 și cari nu mai au nici un spațiu disponibil, viza de pe trimestrul Ianuarie 1940, se va face în mod excepțional pe pagina II, pe dosul primei file a carnetului, aplicându-se timbrul de modernizare aferent clasei. Dela 1 Apri-

lie 1940 intră în vigoare anexele ce se vor atașa la carnetele cari vor fi lipsite complet de rubrici disponibile pentru viză; aceste se vor distribui cu începere dela 1 Ianuarie 1940. Cererea și atașarea anexei se va face numai în momentul când absolut toate rubricile din interiorul carnetelor destinate vizei trimestriale sunt epuizate. Costul unei file e de 10 lei. În consecință dñii învățători, interesați, vor înainta serviciului nostru cerere timbrate legal și un tablou, în care va arăta: 1. Nr. curent. 2. Numărul carnetului pentru care se cere anexa. 3. Clasa. 4. Numele și pronumele titularului carnetului. 5. Calitatea. 6. Nru Decretului sau Deciziei de numire a titularului. 7. Comuna.¹ 8. Pronumele soției. 9. Pronumele copiilor. 10. Pentru membrii de familie se va menționa numărul actului de numire în serviciu a capului familiei (decret sau numire), iar pentru copii data completă a nașterii (anul, luna, ziua). Ni-se vor mai trimite de fiecare filă câte 10 lei, în numerar. Fixăm ca ultim termen: 15 Ianuarie 1940.

Insp. școl. jud.,
Vasile Pupăză.

p. Subinsp. de cancelarie,
Simeon Oros.

POȘTA REDACȚIEI

G. Selyben: Răbdarea macină granitul. În numărul trecut nu s'a putut publica. Nu vi s'a răspuns din forță majoră.

I. D. S.: Nu orice erupție patriotică în formele poeziei este și o reușită operă de artă — ca mărturisire de credință, foarte frumoasă, ca poezie, nu... Așteptăm, eventual, altele mai bune.

Andrei S.: Piesele de teatru, după o atentă citire și cântărire, își vor trăi destinul: sau—sau...

— Pag. Cărți-Reviste, din cauze redacționale, se va publica deodată cu cele din numărul viitor.